

PROCÉS PARTICIPATIU PER A LA REFORMA HORÀRIA **INFORME FINAL**

Febrer 2017

Índex

1. Introducció	4
1.1. Procés participatiu per a la reforma horària	4
1.2. Calendari sessions	4
2. Metodologia	6
2.1. Estructura del debat	6
2.2. Estructura de l'informe	7
3. Aportacions dels participants	8
3.1. EIX 1: TEIXIT PRODUCTIU	8
A. Recerca/Proves pilot	8
B. Sensibilització/Comunicació	8
C. Normativa	8
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	8
E. Negociació col·lectiva	9
F. Innovació	11
G. Altres	11
3.2. EIX 2: EDUCACIÓ MENYS 18 ANYS	12
A. Recerca/Proves pilot	12
B. Sensibilització/Comunicació	12
C. Normativa	12
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	13
E. Negociació col·lectiva	14
F. Innovació	14
G. Altres	15
3.3. EIX 3: EDUCACIÓ MÉS 18 ANYS	17
A. Recerca/Proves pilot	17
B. Sensibilització/Comunicació	17
C. Normativa	17
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	17
E. Negociació col·lectiva	17
F. Innovació	17
G. Altres	18
3.4. EIX 4: ADMINISTRACIÓ	19
A. Recerca/Proves pilot	19
B. Sensibilització/Comunicació	19
C. Normativa	19
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	19
E. Negociació col·lectiva	19
F. Innovació	20
G. Altres	22
3.5. EIX 5: COMERÇ I CONSUM	23
A. Recerca/Proves pilot	23
B. Sensibilització/Comunicació	23

C. Normativa	23
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	24
E. Negociació col·lectiva.....	24
F. Innovació	24
G. Altres	26
3.6. EIX 6: CULTURA I OCI INDÚSTRIA CULTURAL.....	28
A. Recerca/Proves pilot.....	28
B. Sensibilització/Comunicació	28
C. Normativa	28
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	29
E. Negociació col·lectiva.....	30
F. Innovació	30
G. Altres	30
3.7. EIX 7: CULTURA I OCI ASSOCIACIONISME	31
A. Recerca/Proves pilot.....	31
B. Sensibilització/Comunicació	31
C. Normativa	31
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	31
E. Negociació col·lectiva.....	31
F. Innovació	31
G. Altres	32
3.8. EIX 8: MOBILITAT	33
A. Recerca/Proves pilot.....	33
B. Sensibilització/Comunicació	33
C. Normativa	33
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	33
E. Negociació col·lectiva.....	33
F. Innovació	33
G. Altres	34
4. Valoració del procés	36
4.1. Perfil participants	36
4.2. Avaluació procés	42
Annex 1. Taules perfil	46
Annex 2. Taules valoració	48
Annex 3. Informació qualitativa	49

1. Introducció

1.1. Procés participatiu per a la reforma horària

La reforma horària és una demanda de part de la societat civil que s'ha articulada a través de la Iniciativa per a la Reforma Horària, entitat sense afany de lucre que es constitueix amb l'objectiu que es modifiquin els horaris d'acord a una ordenació del temps més adaptada als estàndards europeus i a la cronobiologia de les persones.

El procés de reforma s'ha institucionalitzat a través del Consell Assessor per a la reforma horària i els treballs legislatius que s'estan duent a terme al Parlament de Catalunya.

Paral·lelament, la Secretaria de Transparència i Govern Obert, en col·laboració amb la Iniciativa per a la Reforma Horària, ha obert un procés participatiu arreu del territori català per escoltar la ciutadania i recollir idees i propostes per fer efectiu i facilitar el procés de reforma horària.

Objectius del procés

- Informar la ciutadania sobre els diferents aspectes de la reforma horària.
- Debatre sobre els reptes i oportunitats de la reforma horària.
- Recollir idees i aportacions per fer efectiva i facilitar la reforma horària.
- Incorporar la visió dels diferents agents més afectats per la reforma.

Eixos de debat

- Teixit productiu
- Educació
- Cultura i oci
- Administració
- Comerç i consum
- Mobilitat

1.2. Calendari sessions

A continuació es mostra les dates de les conferències i debats a cada una de les ciutats i pobles integrants del procés participatiu. A cadascuna de les 12 ciutats i pobles s'ha dut a terme, del setembre al novembre de 2016, una conferència sobre la reforma horària i una setmana després, aproximadament, el debat (taller).

2. Metodologia

2.1. Estructura del debat

El debat s'ha dut a terme a partir dels eixos i dels objectius clau definits per a cada eix. Als participants se'ls demanava que proposessin mesures per aconseguir aquests objectius i també dificultats que sorgirien en la seva consecució.

EIX 1: TEIXIT PRODUCTIU

1. Compactar els horaris laborals.
2. Flexibilitzar la jornada de treball.
3. Aconseguir unes organitzacions més productives.

EIX 2: EDUCACIÓ

1. Establir una franja horària educativa escolar i extraescolar de 8 a 19h (escola).
2. Compactar l'horari escolar (institut).
3. Establir una franja horària de 8 a 19h (universitat).

EIX 3: ADMINISTRACIÓ

1. Generalitzar un horari compacte.
2. Potenciar i agilitzar l'e-govern.
3. Humanitzar els horaris dels actes públics i racionalitzar els calendaris i horaris dels càrrecs electes i directius.

EIX 4: COMERÇ I CONSUM

1. Humanitzar els horaris comercials (7 a 19:30h).
2. Fomentar hàbits de compra alineats amb els nous horaris.
3. Adaptar-se als hàbits de compra a una societat diversa.

EIX 5: CULTURA I OCI

1. Realitzar espectacles públics i activitats recreatives principalment en la franja horària de 18 a 2.30h i establir un *prime time* audiovisual de 20 a 23h.
2. Adaptar els horaris d'equipaments culturals (biblioteques, museus, cinemes, ...) als nous usos.
3. Humanitzar els horaris associatius i compatibilitzar tots els usos del temps dels voluntaris i activistes.

EIX 6: MOBILITAT

1. Potenciar les polítiques de transport públic per adaptar-se als nous horaris i reduir el temps de desplaçament.
2. Reduir desplaçaments a la feina.

Per últim, els participants també han apuntat diferents CONSIDERACIONS a tenir en compte en algun dels objectius.

2.2. Estructura de l'informe

L'informe del procés participatiu té una estructura diferent a la debatuda a les sessions atès que s'ha modificat la previsió inicial de redactar la Llei del temps en una primera instància per la realització d'un Pacte Nacional que emmarqui la redacció de la futura Llei. Aquesta modificació es deu a la naturalesa del moviment cívic per a la reforma horària i a que cal coordinar molts actors per a arribar a concretar l'acord legislatiu. El Pacte Nacional s'ha estructurat en 8 eixos, 2 més que en el procés participatiu. Aquests 8 eixos han estructurat el procés de concertació social realitzat entre els mesos de desembre de 2016 i de març de 2017. Per tal que aquest informe sigui d'utilitat a l'hora de prendre decisions per al Pacte Nacional i per a la futura Llei, seguirà el guió utilitzat en **el procés de concertació** i en **el Pacte Nacional**. Per tant, els eixos de treball que organitzen el document i les aportacions dels participants són els següents:

- **EIX 1: TEIXIT PRODUCTIU**
- **EIX 2: EDUCACIÓ MENYS 18 ANYS**
- **EIX 3: EDUCACIÓ MÉS 18 ANYS**
- **EIX 4: ADMINISTRACIÓ**
- **EIX 5: COMERÇ I CONSUM**
- **EIX 6: CULTURA I OCI INDÚSTRIA CULTURAL**
- **EIX 7: CULTURA I OCI ASSOCIACIONISME**
- **EIX 8: MOBILITAT**

Cada un d'aquests eixos, que corresponen a com s'ha estructurat el Pacte Nacional per a la Reforma Horària, que s'ha subdividit en els següents ítems, **en funció de la tipologia o naturalesa de les aportacions** recollides al llarg del procés participatiu:
Recerca/Proves pilot

- Sensibilització/Comunicació
- Normativa
- Subvencions/Ajuts/Bonificacions
- Negociació col·lectiva
- Innovació
- Altres (aquí s'inclouen ALTRES CONSIDERACIONS)

Per cada una d'aquestes classificacions, les propostes s'han organitzat en Mesures facilitadores o Possibles barreres en funció del caire de l'aportació.

3. Aportacions dels participants

3.1. EIX 1: TEIXIT PRODUCTIU

A. Recerca/Proves pilot

Mesures facilitadores

- Demanar una “prova pilot” (establir dos mesos per realitzar aquesta prova i recollir el testimoni dels treballadors per avaluar la proposta).
- Fer enquestes a la societat sobre com valoren l'horari flexible a (que siguin oficials i estiguin validades administrativament).

B. Sensibilització/Comunicació

Mesures facilitadores

- Sensibilitzar associacions empresarials i sindicats sobre els beneficis i les avantatges de la compactació dels horaris.
- Dur a terme programes específics de formació en gestió del temps per a les persones directives als directius i el personal de les empreses, i establir així un nou paradigma empresarial. Per tal d'aconseguir-ho, la sensibilització pel canvi cultural seria essencial.

C. Normativa

Mesures facilitadores

- Establir acreditacions (tipus ISO) i distintius per identificar les empreses que implementen mesures de conciliació i així afavorir que l'administració pública contracti els seus serveis. Incorporar legislació específica al respecte dels horaris en matèria laboral (elaborar un estatut dels treballadors més concret en aquest punt).
- Implementar mesures de conciliació i crear un distintiu per a les empreses que l'apliquin.

Possibles barreres

- A Catalunya no es disposen de les competències normatives per poder realitzar ho.
- Pel que fa la legislació específica a l'estatut dels treballadors, sembla complicat aconseguir consens en el teixit empresarial.
- Sobre l'acreditació: el cost d'implantació i de control i el difícil consens polític.

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Mesures facilitadores

- Mesures relatives als horaris i organització del treball:
 - o Establir incentius fiscals a les empreses que possibilitin la compactació d'horaris i la reducció de la jornada laboral.
 - o Donar suport a les petites i mitjanes empreses, ja que ho tenen més difícil que les grans empreses i multinacionals.
 - o Promoure el teletreball mitjançant bonificació fiscal (IRPF) a les empreses que el posen en pràctica.
- Mesures relatives per implementar dinar en horari laboral:
 - o Incentivar els restaurants perquè ofereixin ofertes segons l'hora del dinar.
 - o Subvencionar per part dels empresaris d'una part del dinar.

Possibles barreres

- Establir un consens polític i la cerca d'una partida pressupostària dedicada a aquests beneficis.
- Disposar de pressupost per poder fer tots aquests canvis que proposa la reforma horària.

E. Negociació col·lectiva

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a l'horari laboral:
 - o Avançar i escurçar l'hora de l'àpat del migdia. Substituir la pausa de l'esmorzar que es dona en algunes empreses durant el matí (d'entre 20 i 30 minuts) per una pausa per dinar (d'entre 30 i 45 minuts) entre les 12.30 i les 14h, desplaçant així aquests minuts del matí a l'hora del dinar.
 - o Establir un horari laboral de referència: de 8 a 13h i de 14 a 17h.
 - o Establir horaris per torns incloent 30 minuts per dinar. Exemple d'horaris:
 - De 6-14h: A les 9h, 20 min de pausa i a les 12h, 30 minuts per dinar.
 - De 14-22h: A les 15h, 20 min de pausa i a les 19h, 30 min per sopar.
 - o Establir horaris per jornada partida. Exemple d'horaris:
 - De 7:45h-17h (dilluns-dijous): Amb 45 min per dinar
 - De 7.45h-14'15h (divendres)
 - Jornada d'estiu: de 7.45h-14:15h (per jornades partides).
 - o Sempre que sigui possible, establir horaris d'entrada entre les 7.30h i les 9.30h i de sortida entre les 16.30h i les 18.00h.
 - o Establir l'horari a partir de les 18h com a "fora de l'horari habitual" i que a partir d'aquella hora de feina hi hagi recàrrec per part de l'empresa.
 - o Fer l'àpat del dinar a l'empresa establint 1 hora de temps màxim per a aquesta acció.
 - o Reduir la pausa del cafè al matí de la jornada laboral a 10 minuts.
- Mesures relatives a la jornada laboral
 - o Assenyalar un calendari festiu únic i flexible per a tots els agents econòmics i socials.
 - o Conèixer a principis d'any el calendari laboral. Implantar mesures de flexibilitat horària laboral pactada per fer compatible la vida laboral, familiar, personal i social de les persones; Els treballadors s'han d'adaptar als canvis de producció que hi pugui haver, tant siguin pujades o baixades de producció, però això ha de ser en un marc regulat; és a dir, amb la flexibilitat necessària, però regulat i pactat ("Flexiseguretat").
 - o Facilitar una bossa d'hores anual, no comptabilitzades per setmanes i possibilitat de fer còmputos mensuals d'horaris, és a dir, "mensualitzar" les jornades laborals.
 - o Facilitar 3 dies de lliure disposició o 24 hores, que després s'han de tornar en hores o dies (principalment per horaris a torns que treballen amb horaris rígids).
 - o Controlar i limitar (penalitzar) la realització o impuls de les hores extra a les empreses.
 - o Establir l'inici de l'horari nocturn més aviat (és a dir, que a partir de les 20h ja s'estableixi l'horari nocturn i es pagui a partir de llavors el plus de nocturnitat).

- Impulsar, pel que fa al treball a torns, mesures com la rotació de llocs de treball i la polivalència funcional del personal, ja que podrien ser factors que facilitessin la implantació d'una certa flexibilitat en el temps de treball.
- Mesures relatives a l'organització del treball
 - Impulsar el treball a distància (sempre que sigui possible) combinat amb el treball presencial (sense repercutir ni sobre el nivell retributiu, ni sobre la carrera professional a l'empresa, ni sobre el volum d'hores treballades), tenint present els riscos laborals vinculats a aquesta pràctica.
 - Impulsar un lideratge clar, amb capacitat d'implementar mesures; la formació en lideratge i aconseguir un canvi de cultura a les direccions de les organitzacions.
 - Treballar per objectius i deixar enrere l'actual cultura del presencialisme a la feina.
 - Mesures per organitzar i optimitzar el temps de les reunions: des de fixar les hores d'inici i de finalització de les reunions, fins a optimitzar-les i, en cas de ser innecessàries, eliminar-les. Limitar el temps de les reunions (amb reserva de sala, llums que es tanquen en acabar l'hora, prohibir els mòbils, prohibir ordinadors/tabletes de les persones que no són les que presenten la reunió). Limitar un horari per reunions dins la jornada o establir un dia a la setmana sense reunions o 2 dies a la setmana només per reunions. Altres propostes van en la línia d'intentar programar les reunions en horari de matí, preferiblement a primera hora. Desconnectar els mòbils de feina fora de l'horari laboral.
 - Fomentar certs hàbits a l'hora de treballar per guanyar en eficàcia (no fer coses dins l'horari laboral que no tenen a veure amb la feina). Un exemple seria penalitzar qui envia correus electrònics de feina fora de l'horari laboral. Una solució seria concentrar la missatgeria dels correus
 - Formar el personal sobre la gestió del correu electrònic, amb les nomenes bàsiques i imprescindibles.
 - Establir un marge del dia determinat per a l'entrada de correus electrònics.
 - Millorar les condicions laborals del personal per a que les empreses puguin fidelitzar els seus treballadors.
 - Mostrar els resultats de la productivitat (p. ex.: informes trimestrals).
 - Crear sistemes de control personal del temps transparents i dels comptes del temps. Pel que fa als comptes del temps, seria bo prioritzar els de caràcter anual o plurianual, atès que incorporen una visió longitudinal de la trajectòria professional de les persones treballadores.

Possibles barreres

- Barreres relatives a l'horari
 - Possibles reticències dels empresaris d'alguns dels sectors a aplicar la flexibilització dels horaris i, a la vegada, una possible pèrdua adquisitiva.
- Barreres relatives a l'organització del treball
 - El costum de les empreses de fer excessives reunions que van en contra de la productivitat.
 - Desconeixement real dels avantatges de tenir una organització més productiva.
 - La manca de recursos de les persones (en quant a falta de dispositius, tecnologia, coneixement de les TIC, etc.).
 - El cost d'invertir en tecnologia, formació i preparació de la plantilla.
 - La no fixació d'objectius concrets i avaluables.
 - Poca organització i planificació del treball.
 - Cultura del presencialisme establerta (tant per part dels caps com també per part dels treballadors).

F. Innovació

Mesures facilitadores

- Habilitar zones office a les empreses, ajudar a què es puguin rehabilitar zones office i promoure càterings que facilitin el dinar a la feina.
- Realitzar inversió en tecnologia, ja que una de les conseqüències de l'aposta en aquest àmbit és l'apoderament i l'augment de la productivitat.
- Aconseguir que tots els tràmits es facin on-line.

Possibles barreres

- Reticències de les empreses als canvis, tot i que a d'altres països europeus i als Estats Units d'altres filials ja fan horaris més racionals i compactació d'horaris.
- Barreres relatives al càtering i menjar
 - o Pel que fa al càtering, això suposa una despesa econòmica, el que comportaria, en primera instància, una barrera.
 - o La diversitat dels treballadors respecte del tipus d'alimentació, seria el cas dels celíacs, vegetarians i les dietes diverses, etc.
 - o Les empreses han de facilitar espais per poder resoldre la logística del dinar, com per exemple adaptar un office o bé oferir servei de càtering; les empreses petites tenen poc espai per disposar d'un office adaptat.

G. Altres

Mesures facilitadores

- Millorar el transport públic, tant a nivell d'horaris com de destinacions (als polígons industrials per exemple).
- Coordinar tots els sectors, com per exemple el de la restauració, per tal que s'implementin mesures complementàries (plat del dia, enlloc del menú per poder dinar amb menys temps).
- Tornar als horaris d'abans pel que respecta als àpats: esmorzar fort pel matí (a primera hora) i sopar d'hora (entre les 19h i les 20h).

Possibles barreres

- Hàbits enquistats dels consumidors, com per exemple trucar a la gestoria a les 8 del vespre en comptes de fer-ho a les 5 de la tarda.
- Posicionaments enfrontats en relació al calendari festiu.
- Dificultat de fer la reforma horària si només es fa a Catalunya i a la resta de l'Estat no (barreres, impediments...).

Altres consideracions

- Es considera molt important que la reforma horària es porti a terme al mateix moment i en tots els sectors. La jornada compactada s'hauria d'aplicar a tots els actors, amb un treball coordinat entre els sectors de la societat. En aquest aspecte hi ha dissens, atès que es puntualitza que alguns sectors quedarien exclosos, ja que ens trobem amb un 20% de la població que fan torns de 24h, com per exemple els serveis d'emergències (policia, ambulància, bombers, hospitals...), alguns sectors serveis i altres
- La reforma horària no hauria de ser una obligació, sinó que s'hauria d'informar dels beneficis que aquesta comporta, deixant a mans de cadascú la decisió d'aplicar-la.
- Cal un coneixement ampli i expert per part dels empresaris de les mesures de compactació horàries.

3.2. EIX 2: EDUCACIÓ MENYS 18 ANYS

A. Recerca/Proves pilot

Mesures facilitadores

- Portar a terme un estudi per conèixer els costos de sanitat associats als trastorns de conducta vinculats a la manca de son.

B. Sensibilització/Comunicació

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a la sensibilització en els hàbits d'esmorzar i dinar
 - o Conscienciar sobre la necessitat de compartir l'esmorzar a casa i en família; facilitar que es pugui fer. Informar i sensibilitzar la població dels beneficis dietètics i nutricionals de fer un esmorzar saludable que proporciona major energia. Promoure els esmorzars asseguts a taula, en família, a les llars. Fer l'esmorzar a casa i que sigui fort i saludable.
 - o Potenciar entre la societat i sobretot en el cas de les famílies amb nens i adolescents l'hàbit de fer l'esmorzar fort i un posterior dinar suau (plat únic).
 - o Realitzar tallers de cuina saludables als instituts per que aprenguin bons hàbits alimentaris.
- Mesures relatives a la sensibilització dels horaris
 - o Conscienciació al col·lectiu per explicar els beneficis dels nous horaris (qualitat educativa i salut).
 - o Donar a conèixer els efectes negatius de la jornada intensiva. Els alumnes de secundària sobretot dels instituts públics acostumen a fer jornades intensives de 8-8:30h a l'entrada i de 15h-15:30h a la sortida, amb la conseqüència directa que, depenent de la distància amb el seu domicili, poden fer l'àpat del dinar més tard de les 15.30h i fins i tot a les 16h, amb les conseqüències que això comporta per a la salut. Aquest horari tardà d'àpat al migdia, a més, provoca que els adolescents acabin sopant tard, vagin a dormir tard, etc.
 - o Sensibilitzar sobre els beneficis d'una compactació d'horaris als instituts (adoptant horaris d'entrada semblant als actuals i sortida mitja hora més tard, o directament posant l'horari de 9 a 16h, però permetent entre mig de la jornada, sobre les 12.30-13h, per exemple, una aturada per a fer l'àpat del migdia, un horari molt més saludable per dinar que el de les 15.30-16h).

Possibles barreres

- La resistència al canvi per part de l'equip de mestres i sindicats.
- Problemes amb les famílies, que s'han d'acomodar a un nou horari.

C. Normativa

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a les extraescolars
 - o Incorporar i integrar les activitats extraescolars a l'entorn escolar (coordinació del lleure educatiu). Es planteja que aquestes activitats es realitzin a l'escola, a continuació de l'horari lectiu, facilitant d'aquesta forma que hi puguin accedir més persones.
 - o Establir que les activitats extraescolars comencin abans i acabin com a molt fins a les 19.00h.

- Mesures relatives a l'ús dels equipaments escolars
 - o Utilitzar els patis de les escoles, dels instituts i gimnasos per a fer les activitats extraescolars esportives (molts cops estan infrautilitzats); considerar les escoles també com a equipaments socials i comunitaris per a propiciar la seva obertura a partir de les 16:30h.
 - o Avançar les extraescolars esportives i fer-les al centre (pati i gimnàs). Realitzar en la mesura del possible les activitats extraescolars a dins el centre; col·laboració entre les empreses públiques i privades i l'escola. Si els petits es queden a fer extraescolars al centre escolar, els equipaments no estan sobre ocupats i els joves no han de fer extraescolars a hores tant tardanes. També les instal·lacions s'optimitzen.
- Mesures relatives a dinar a l'escola
 - o Realitzar dos patis dins l'horari de 9 a 14h i possibilitant que es pugui menjar a l'escola o anar a dinar a casa.
 - o Incloure l'àpat del dinar dins l'horari lectiu escolar. D'aquesta forma no seria necessari comptar amb personal extern per a aquesta activitat (monitors de menjador).
 - o Proposar els següents horaris als instituts:
 - 8-10h: classe.
 - 10h: descans de 20 minuts.
 - 10:20h-12:20h: classe.
 - 12.30h: dinar
 - 13.30-15.30h: classe.
 - (Fer diferents torns de menjador segons curs dels adolescents).
 - o Realitzar l'àpat del migdia a l'institut entre les 12.30h i les 13.30h. Hi ha joves que no fan els tres àpats del dia (esmorzar), si dinen a l'institut es garanteix el dinar. Dinar per torns a l'institut (per la capacitat limitada dels espais de menjador dels instituts per a acollir de cop un alt volum d'alumnes).
 - o Integrar el temps del dinar dins l'horari extra lectiu de l'institut afegint 1 hora més (sortida de l'institut a les 16h).
- Mesura relativa a calendari escolar
 - o Reduir l'horari lectiu al llarg de l'any per tal d'allargar el calendari lectiu i que no hi haguessin tants mesos de vacances. Al mes de febrer caldria fer unes petites vacances. Reduir l'horari lectiu a l'estiu, que l'horari estigui a les hores de menys calor.

Possibles barreres

- Barreres relatives a extraescolars
 - o A molts centres allarguen les activitats extraescolars perquè els pares puguin anar a buscar els fills quan surten de la feina.
- Barreres relatives a calendari escolar
 - o Allargar el calendari al setembre o al juny implica hores lectives amb molta calor.
 - o L'horari intensiu als instituts va reduir molt la conflictivitat als centres escolars quan es va fer en el seu dia. Si s'implanta l'àpat del migdia poden tornar els conflictes.

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a la subvenció d'extraescolars
 - o Subvencionar les activitats extraescolars per evitar segregació i que siguin inclusives.

- Penalitzar empreses d'extraescolars que fan horari tardà. Hi ha propostes que van en la línia de no subvencionar cap activitat extraescolar més enllà de les 19h i que els ajuntaments no cedeixen els espais dels centres educatius més enllà d'aquesta hora.
- Mesures relatives a dinar a l'escola
 - Tenir molt en compte el factor econòmic que suposa la despesa de l'àpat del dinar per a una família; facilitar més beques menjador.
 - Subvencionar els àpats i els serveis de menjador als instituts (que sigui ràpid i saludable).

Possibles barreres

- Barreres relatives a dinar a l'escola
 - Cost associat al pagament del menjador o càtering (famílies o Departament).
 - Manca de recursos per poder oferir servei de menjador, ja que molts instituts no disposen ni de menjador ni de servei de menjador o càtering.
 - Dificultat a l'hora de gestionar el menjador (beques).
- Mesura relativa a les extraescolars
 - Despesa possible per a les activitats extraescolars.

E. Negociació col·lectiva

Mesures facilitadores

- Avançar el començament de l'horari escolar a les 8h.
- Establir l'hora de dinar entre les 13h i les 14h per les escoles, d'una banda i l'escurçament de la pausa del migdia en 1 hora i 30 minuts, amb un horari establert, per exemple de 9 a 12.30 i de 14 a 16, per una altra banda.
- Racionalitzar el calendari lectiu, arribant al consens de repartir les vacances al llarg de l'any en comptes de centralitzar-les totes a l'estiu.
- Estudiar la possibilitat que no hi hagi monitors al menjador escolar i que aquestes funcions siguin assumides pels docents.
- Possibilitar que el professorat dini a l'institut i condicionar espais adequats per a fer-ho.

Possibles barreres

- Barreres relatives a dinar a l'escola
 - Compactar l'horari fa que els infants no puguin dinar a casa (i molts pares ho volen, per qüestions econòmiques, de compartir temps en família, qualitat del menjar fet a casa –és més sa i bo el dinar de casa-).
 - Dificultat de conciliació amb els horaris de les famílies (laborals).
 - Adaptació dels joves (treure l'entrepà del pati de les 11h perquè a les 13h-13.30h tinguin gana/esmorzar fort a casa).
 - Adequació de les instal·lacions (si els infants dinen al centre escolar).

F. Innovació

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a dinar a l'escola
 - Permetre portar la carmanyola a l'escola, tot i que es considera millor càtering que carmanyola per assegurar que es pren un àpat equilibrat i saludable.
 - Adequar l'espai al menjador (si han de menjar a l'escola).
 - Adequar tots els centres escolars amb cuina pròpia (perquè el menjar sigui el més casolà possible). Portar a terme assessorament dietètic als centres

- escolars. – Oferir des del menjador escolar un dinar més lleuger i, consegüentment, més ràpid (plat únic).
- o Flexibilitzar els horaris de cada cicle a l'hora del menjador.
- o Muntar 'Street food' als instituts: barracó que es pugui muntar als instituts amb els àpats del migdia.
- Mesures relatives a la distribució i impartició d'assignatures
 - o Establir que les assignatures de la tarda siguin suaus (dibuix, plàstica, EF).
 - o Acabar amb els deures fora de l'horari escolar (per facilitar un temps de qualitat pels infants, per fer extraescolars, jugar, estar amb la família). Que els infants no tinguin tanta càrrega.
 - o Potenciar campus online i assignatures semi-presencials.

Possibles barreres

- Resistència corporativa al canvi, principalment per part dels docents, però també per part de AMPES.
- L'actual paradigma educatiu (costarà canviar-lo).
- Capacitat dels instituts que no disposen d'instal·lacions adequades per a tots els joves de secundària; capacitat logística i d'infraestructures.

G. Altres

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a sincronització d'horaris
 - o Unificar hores lectives de centres públics i privats. Fer que els horaris de l'escola concertada i de l'escola pública fossin iguals.
 - o Sincronitzar els horaris escolars amb els horaris laborals.
- Mesures relatives a la millora del transport
 - o Incorporar una línia d'autobusos de transport escolar per tal d'optimitzar temps de trasllat de casa a l'escola.
 - o Millorar el transport escolar a comarques.
- Oferir serveis municipals que garanteixin el teixit educatiu per zones a totes les ciutats.
- Establir que hi hagi voluntaris per la logística i que s'inclogui al seu expedient acadèmic.
- Integrar a la família en la posada en funcionament de la racionalització horària.
- Respectar les directrius del Departament d'Ensenyament en relació a l'equilibri de les assignatures ja que així es guanyaria en rendiment.
- Facilitar treballar des de casa quan els infants tenen entre 0 i 3 anys.

Possibles barreres

- Dietes diferents (celíacs, al·lèrgies alimentàries, etc.).
- La dinàmica de les televisions (amb l'horari d'establiment de les tarifes de la publicitat en un prime time massa tardà avui en dia).

Altres consideracions

- L'entrada d'educadors socials i altres serveis durant la franja horària de la tarda seria molt beneficiós per als alumnes i famílies desafavorides.
- És del tot necessari que la reforma horària al teixit productiu (empreses) es porti a terme per a què siguin possibles els horaris en l'àmbit educatiu (fills i pares).
- També s'assenyala com a una possibilitat la jornada continua (deixant les hores lectives pels matins i deixant les tardes per activitats lúdiques o per estar amb la família).

- La reforma horària hauria de contemplar també consideracions i reflexions entorn les llars d'infants (escoles bressol) i la formació d'adults.
- La reforma horària no contempla, dins la seva teorització, la pauta horària dels infants que es troben a la franja de 0-3 anys, tenint en compte que caldria reduir el nombre total d'hores que els infants passen als centres per tal que hi hagués més temps per relacionar-se amb la família.
- El sistema educatiu dels Països Nòrdics són bons exemples a seguir. S'hauria d'importar la seva manera de funcionar ja que són models il·lustratius del que hauria de ser un sistema educatiu.
- Cal tenir en compte les circumstàncies específiques que pot haver-hi a un municipi petit a l'hora de determinar els horaris de l'escola i que poden no ajustar-se a les pautes horàries que proposa la reforma horària.
- Seria necessari que hi hagués llars d'infants a prop de les feines.
- El percentatge més elevat de sindicats plantegen aquesta qüestió de forma contextualitzada i des d'un punt de vista pedagògic. Tot i així, és cert que hi ha posicionaments "egoistes" per part de sindicats corporativistes, sense que això vulgui dir que totes les persones que en formen part hi estiguin d'acord.
- S'ha parlat sobre la importància d'anar a dormir d'hora; potser no cal que els adolescents comencin l'institut tant d'hora. A més, han proposat que els joves haurien de començar més tard i així esmorzar a casa, ja que molts van a classe sense haver menjat res a casa abans de sortir.

3.3. EIX 3: EDUCACIÓ MÉS 18 ANYS

A. Recerca/Proves pilot

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

B. Sensibilització/Comunicació

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

C. Normativa

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a la relació Universitats/Empreses
 - o Potenciar horaris adequats al món de les empreses per fomentar la col·laboració entre les universitats i el món laboral; donar alguna facilitat més a les persones que estudien (més flexibilitat horària).
 - o Convalidar, per part de l'empresa, hores segons horari laboral de l'estudiant: pacte amb l'empresa.
- Mesures relatives als horaris
 - o Establir l'opció que a la universitat es puguin regular també els horaris, creant un model. Normativitzar l'activitat lectiva.
 - o Establir que tots els horaris haurien d'anar 1 hora abans (començar a les 7h pel matí i començar a les 14h per la tarda).
 - o Establir les classes del torn de tarda dins la franja de 15h a 19h.
 - o Racionalitzar del calendari lectiu, reduir les hores lectives i ampliar el calendari.
 - o Donar l'opció de fer un percentatge d'assignatures presencials i un altre percentatge no presencial i que les assignatures presencials estiguessin en horari de matí (per exemple, de 8 a 13h).

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Mesures facilitadores

- Patrocinar, per part de les empreses, els estudiants universitaris (que s'incorporin abans d'acabar la carrera i ja tinguin la feina). Per exemple: que dues hores diàries de la universitat es poguessin realitzar en una empresa i així anar adquirint experiència.
- Donar més beques perquè els estudiants puguin dedicar-se als estudis i no hagin de veure's obligats a treballar; més crèdits/préstecs de l'administració als universitaris.
- Donar ajudes per a la gent que estudia un màster i així fer-lo a horaris millors (beques, ajuts a empreses que tinguin treballadors que es formen en el sector de l'empresa...)

Possibles barreres

- Cost econòmic de les mesures esmentades.

E. Negociació col·lectiva

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

F. Innovació

Mesures facilitadores

- Mesures relatives al format de les classes

- Fer més ofertes de cursos en línia (ex. UOC) i fomentar l'educació en línia (per baixar els desplaçaments) combinada amb la presencial. Per exemple, que les universitats ofereixin classes a través del "GoToWebinar".
- Avançar el sistema d'educació en línia ja a l'institut, "aprendre a aprendre".
- Mesures relatives als serveis que presta la Universitat
 - Donar l'opció de sopar a la universitat (a les universitats ara es pot fer l'àpat del dinar però no hi ha l'opció (en general) de poder fer l'àpat del sopar en un horari saludable).
 - Oferir servei de biblioteca amb horari de 24h per cobrir les necessitats de la gent que treballa i/o estudia i fa diferents horaris. En comptes d'obrir els 15 dies abans dels exàmens, que hi hagi una biblioteca/aula que tot l'any obri les 24 hores (això facilita el temps d'estudi a la gent que treballa i que vol estudiar a la vegada. Adequar els equipaments).
- Mesures relatives a compatibilitat estudiar i treballar
 - Aconseguir que els graus universitaris ocupin franges horàries de matí o tarda per poder compaginar estudis i feina. Potenciar Graus semi-presencials, fent les assignatures presencials en franges horàries compactades.
 - Avançar els horaris dels estudiants que tenen més capacitat econòmica i per tant no necessiten treballar.

Possibles barreres

- Barreres relatives a la compatibilitat d'estudiar i treballar
 - Amb els actuals horaris i l'elevat preu dels estudis universitaris, sumat a l'avaluació continuada del 'Pla Bolonya' és molt difícil estudiar i treballar alhora per pagar-se la carrera.
 - Reticències dels estudiants a demanar crèdits.
- Barreres relatives als horaris
 - Adaptació al nou horari.
 - Reticències de la comunitat educativa (professors i direcció dels centres).

G. Altres

Altres consideracions

- Cal tenir en compte que el canvi horari de les empreses hauria de comportar el canvi horari de màsters.
- Els horaris a la universitat són més flexibles.
- A l'hora de racionalitzar el calendari lectiu es considera que caldria tenir en compte la qüestió del clima.
- Les realitats de les persones estudiants són molt diverses i diferents, fet que impossibilita assenyalar pautes horàries en aquest sector. D'altra banda, hi ha ensenyaments que només es fan a la tarda o al matí, fet que també dificulta un possible canvi horari.
- No s'hauria de facilitar o permetre que l'horari de qualsevol estudi acabés a les 22h.

3.4. EIX 4: ADMINISTRACIÓ

A. Recerca/Proves pilot

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

B. Sensibilització/Comunicació

Mesures facilitadores

- Sensibilitzar els treballadors públics que el canvi horari suposa una millora per a la seva salut (recomanacions d'hàbits saludables).
- Realitzar campanyes de sensibilització sobre les avantatges de fer ús de l'administració electrònica i tecnològica.
- Sensibilitzar a la ciutadania que els càrrecs electes no estan totes les hores del dia al servei del ciutadà.

C. Normativa

Mesures facilitadores

- Establir que les lleis de procediment administratiu obliguen a les administracions a emprar tramitació electrònica.
- Establir que els processos contractuals prioritzin les persones que resideixen a prop del lloc de treball.
- Vetllar per les condicions d'igualtat (paritat home-dona).
- Simplificar els mètodes d'identificació digital i que els certificats siguin vàlids i d'ús generalitzat.

Possibles barreres

- La normativa i la competència legislativa.

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Mesures facilitadores

- Premiar les bones pràctiques en matèria d'innovació a totes les empreses públiques.
- Discriminar positivament les operacions electròniques (tràmits i gestions) que es facin i, per exemple, que hi hagués una rebaixa o descompte de l'import de les taxes a satisfer.

Possibles barreres

- Falta d'inversió en tecnologia a l'empresa pública (caldrà doncs prioritzar recursos).

E. Negociació col·lectiva

Mesures facilitadores

- Oferir les dues possibilitats:
 - mantenir la possibilitat de fer una pausa entre les 10h i les 14h (30 m. es veuria incrementada en 10 minuts la pausa establerta actualment), sortint a les 15h, i,
 - incrementar l'horari laboral fins a les 15:30h integrant 30 minuts per fer l'àpat de dinar (entre les 12 i les 13h). En el mateix sentit, també es podria contemplar la possibilitat de reduir la pausa de mig matí a 10 minuts i sortir de la feina a les 15:20h havent dinat (30 minuts per dinar).
- Substituir la pausa de l'esmorzar per la del dinar.

- Canviar l'horari de permanència de 9h a 14h pel de 8h a 13h. També es podria compactar els horaris de 9 a 16h.
- Flexibilitzar horaris (a decisió del treballador), reduint la franja de presència obligatòria a la feina.
- Fer ús dels permisos retribuïts a la feina privada per part del càrrec electe per millorar la seva conciliació horària amb la seva funció pública. Això suposa sensibilitzar positivament sobre aquesta qüestió (beneficis que un càrrec electe treballi a l'empresa).
- Oferir al ciutadà els serveis en horari compactat segons la reforma horària, alhora que pot donar servei un dia a la tarda per facilitar les gestions. En aquest sentit, l'administració ha de facilitar encara més l'accés a gestions online.

Possibles barreres

- La previsió d'una negociació col·lectiva dura.
- Falses flexibilitzacions. Per exemple: començar a les 7:30h i sortir a les 15:30h sense haver dinat i no treballar per la tarda.

F. Innovació

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a la Formació
 - o Facilitar el desenvolupament de les competències com la gestió del temps.
 - o Realitzar campanyes d'accessibilitat a l'alfabetització digital per a persones grans i altres col·lectius seria una altra de les propostes per a impulsar la participació al govern obert.
 - o Crear promotors interns de la formació dins el sector que siguin persones voluntàries (qui ensenya és un igual).
- Mesures relatives a la facilitació de tràmits amb l'administració
 - o Facilitar la cita prèvia i organitzar l'atenció al ciutadà.
 - o Garantir una usabilitat idònia dels programes informàtics que conformen l'administració electrònica.
 - o Disposar d'un complet catàleg de serveis públics publicat en diversos formats i ben difós a la ciutadania.
 - o Facilitar la gestió d'autoconsum de documents oficials (quiosc d'expedició). Generalització dels mecanismes amb els que s'opera.
 - o Facilitar punts on fer els tràmits electrònics per a aquelles persones que no tenen accés a internet o que no disposen de l'equip informàtic corresponent i on a més hi hagués algun tipus d'acompanyament.
- Mesures relatives a la organització del treball i horari laboral
 - o Fer les reunions de treball dins la franja horària de 9h a 12h i els actes públics dins la franja de 16h a 19h.
 - o Lluitar contra el presencialisme (potenciant el treball per objectius) mostrant exemples de bones pràctiques.
 - o Treballar fent una òptima gestió de les tasques i revisió de la planificació.
 - o Modernitzar l'administració, per exemple, realitzar videoconferències i així estalviar temps en trajectes.
 - o Plantejar possibles canvis d'horaris dels serveis d'atenció al públic, però en cap cas que suposin una reducció.
 - o Avançar l'audiència pública al Ple. Proposta: audiència pública a les 17h i Ple a les 18h.
 - o Establir torns en la presència dels actes públics dels càrrecs polítics; permetre la distribució.

- Mesures relatives a agenda política
 - o Millorar la gestió de l'equip del polític quant a repartiment de tasques i horaris.
 - o Programar l'agenda política del càrrec electe de forma transparent i pública, a mig i llarg termini.
 - o Confeccionar agendes per al període de mandat polític.
 - o Programar els actes públics de les administracions tenint en compte els criteris que proposa la reforma horària.
- Mesures relatives a dinar a la feina
 - o Habilitar espais (office) per a poder fer l'àpat del dinar en el lloc de treball. Es podria fer ús d'aquests espais per a la pausa del matí i suposaria no haver de sortir fora de l'edifici on es té el lloc de treball.
 - o Arribar a acords amb la restauració propera al lloc de treball (econòmics i àpats lleugers per dinar: mig menú actual).
 - o Acordar amb serveis de càtering que puguin servir el dinar on es treballa.

Possibles barreres

- Barreres relatives a organització treball i horari laboral
 - o Hàbits de treball actuals.
 - o Poca productivitat en determinades hores.
 - o Oposició particular als canvis d'una part del personal.
 - o Personal desplaçat, sense possibilitat de tenir un espai fixe de treball.
 - o Pervivència del presencialisme.
 - o Les inèrcies negatives que són difícils de trencar, per falta de formació i també per falta de bons exemples.
 - o No uniformitat dels horaris entre les administracions. Actualment no tots els sectors tenen uns horaris homogenis, per la qual cosa això dificultaria els canvis per la impossibilitat de conciliar vida laboral i familiar.
 - o La manca de recursos tecnològics; no és possible dur a terme el treball a distància per falta d'inversió en tecnologia per part de l'administració o les empreses.
 - o La cultura organitzativa establerta des de fa molt temps. Resistència als canvis per part de l'administració.
- Barreres relatives a dinar a la feina
 - o La inexistència d'espais habilitats per a fer els àpats (office).
 - o Mantenir el costum de fer un àpat de dinar de dos plats (dinar excessiu).
- Barreres relatives a la facilitació de tràmits amb l'administració
 - o La plantilla de l'administració no coneix l'administració electrònica.
 - o Dificultat d'accés a mitjans electrònics. La fractura digital que es presenta quan un sector de la ciutat queda exclosa de les noves tecnologies de la informació i la comunicació (barreres informàtiques).
 - o La deficient usabilitat de certes plataformes de tramitació.
 - o Creença que la informàtica ha deixat pel camí la fiabilitat.
 - o Hi ha segments professionals i laborals que no han entrat a la tramitació electrònica (ho fa una gestoria).
- Barreres relatives a agenda política
 - o Dificultat de coordinar agendes de la ciutadania i agendes polítiques (comerços, AAVV i entitats en general).
 - o Els càrrecs electes tenen, en molts casos, dues ocupacions o una ocupació laboral quasi completa fora de l'administració.
 - o L'administració sovint és la primera que no compleix amb el que predica.

- Desconeixement per part de les entitats de les agendes dels càrrecs polítics.

G. Altres

Mesures facilitadores

- Adaptar el sector de la restauració als nous horaris dels àpats (dinars més lleugers proposant plats únics).

Possibles barreres

- Preus dels habitatges propers al lloc de treball excessius, que comporten haver de fer desplaçaments llargs des del lloc on es resideix.

Altres consideracions

- Una part de l'administració podria ser facilitadora del canvi (escoles, instituts, serveis administratius). Existeix el paper exemplificador de l'administració.
- Per part de la Generalitat hi ha d'haver indicacions i supervisió, fent que totes les administracions vagin implementant els canvis que comporta la reforma horària.
- Demanda de flexibilitat de noves persones per canvi d'horaris, demanda d'horari flexible per a la resta de personal.
- Existeix un canvi de visió de la vida per part dels joves. Els participants pensen que les noves generacions no estan disposats a treballar de sol a sol. Les noves generacions valoren més el temps d'oci personal i no volen perdre'l.
- Cal tenir en compte que hi ha molts llocs de treball públics que no poden ajustar-se a la Reforma Horària. Tot i així, seria positiu que també se'ls considerés a l'hora de fer campanyes de sensibilització amb recomanacions sobre la gestió horària (hàbits quotidians quant a: àpats, hores de son, descansos...).
- El fet que hi hagi un canvi en tots els eixos, facilitarà que els càrrecs polítics també puguin avançar la seva jornada.
- Popularitzar nous conceptes que presenten un sentit positiu de l'Administració, p. ex.: govern obert.

3.5. EIX 5: COMERÇ I CONSUM

A. Recerca/Proves pilot

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a recerca
 - o Conèixer les necessitats locals quant a consum i comerç mitjançant la realització d'estudis de mercat.
 - o Estudiar què es pot fer amb les grans cadenes de centres comercials i supermercats, que acostumen a basar la seva competitivitat en horaris extensos i preus baixos (fent així dumping sobre el comerç local).
 - o Analitzar de manera sectorial en quins models de negoci es pot reduir la forquilla horària (sobretot la de tancament).
- Mesures relatives a proves pilot
 - o Fer proves pilot amb els nous horaris per barris, associacions de comerciants, etc. i fer campanyes de difusió.

B. Sensibilització/Comunicació

Mesures facilitadores

- Establir segells als establiments, amb publicitat (tipus RSE). Fomentar la creació d'un etiquetatge pels comerços que segueixin la bona pràctica d'horaris, salaris (economia del bé comú); manual de bona praxis als comerços amb horaris humanitzats.
- Portar a terme campanyes de sensibilització per als comerciants per desmentir falsos mites com "més hores obert més vendes".
- Fomentar l'aplicació de les noves tecnologies als hàbits de compra.
- Fomentar que les persones amb horari flexible evitin les hores puntes dels comerços.
- Potenciar el comerç local, evitant el model americà o francès.
- Dur a terme campanyes de conscienciació per a comerciants (per tal que tanquin abans) i compradors (que vagin a comprar en horaris més avançats).
- Fomentar el producte i el comerç de proximitat (proper al lloc on vius / treballes, per tant, estalvi de temps en desplaçaments).

C. Normativa

Mesures facilitadores

- Crear una normativa per racionalitzar els dies festius, sense cedir a les pressions dels *lobbies*.
- Reduir el total d'hores per a poder obrir els centres comercials (menys de 72 hores).
- Regular els horaris de les gran superfícies, fent que tanquin a les 20h.
- Establir un cert control als establiments que obren fora d'horari i/o 24 hores facilitaria la consecució.
- Proposar un horari de tancament obligat de 10 a 19h, descansant una hora al migdia; establir que els comerços només tanquin 30 minuts al migdia (compactar horaris comercials, sobretot a la franja del migdia, per avançar l'hora de tancament).
- Establir que les superfícies més grans obrin una o dues hores més tard.
- Adaptar els horaris dels mercats municipals als nous hàbits de consum i que ofereixin nous serveis, com el de restauració dins les parades o venda de productes més elaborats.

- Establir diferents horaris depenent de la tipologia de comerç.
- Promoure que els mercats i botigues d'alimentació facin horari més matiner, per exemple de 8 a 19h.
- Revisar la normativa de preus de lloguer de locals i comerços podria incentivar aquest objectiu; també regular els preus de lloguer, si calgués.

Possibles barreres

- L'actual llei dels horaris comercials; hi ha una competència deslleial de les grans superfícies cap al comerç de proximitat.
- És difícil implantar aquesta mesura ja que Catalunya no té competència per aplicar-la.

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Mesures facilitadores

- Efectuar descomptes en impostos als comerços que implementen mesures per a la conciliació de la vida laboral i familiar.
- Potenciar polítiques i iniciatives que afavoreixin el comerç de proximitat i les botigues de barri.
- Incentivar fiscalment els comerços que tinguin horaris racional (carnet de punts), llavors si tenen incentius fiscals el seus productes podran tenir preus més barats; elaborar un índex d'organitzacions / comerços amb horaris correctes.
- Propiciar la unió entre empresaris i comerciants per donar una veu única. Caldria fer campanyes, incentivar a nivell municipal amb beneficis fiscals; treball de concertació per comerços de barri i arribar a acords conjunts respecte dels horaris.

E. Negociació col·lectiva

Mesures facilitadores

- Fer quadres d'horaris de treball en base a les persones i hores de compra. No posar primer persones sinó posar horaris, i després que les persones escullin els horaris que millor els hi vagi.
- Realitzar còmput d'hores anual en funció del lloc i l'estació.

Possibles barreres

- Contractació precària en les grans superfícies. La majoria són dones, que són les qui acaben gestionant els horaris familiars.
- Les botigues petites no tenen capacitat per pagar igual sou tot l'any i fer menys hores a l'hivern, com sí fan, per exemple, les fleques, que fan diferents horaris de treball en funció de l'estació pagant igual tot l'any.

F. Innovació

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a promocions i descomptes en funció de l'horari de compra
 - o Fomentar els bons hàbits en la compra d'alimentació; incentivar amb mesures positives (descomptes, serveis...) hàbits de compra alineats amb els nous horaris. Fer ofertes comercials a les hores centrals del dia per incentivar el consum en aquesta franja horària; gravar els preus dels productes/serveis de compra segons l'horari en què es comprin (a partir de les 18.30h i fins les 20h o 22h).

- Fer descomptes dins uns horaris determinats. Els forns de pa ho fan, premien els consumidors a diferents horaris del dia. A alguns supermercats, fer 2x1, i a una hora determinada s'elimina la promoció.
- Penalitzar la compra amb preus més alts a partir de les 17h (per exemple, als bars es fa això, a partir d'una hora en concret es canvia el preu a "pub", i la gent ho accepta).
- Eliminar possibles promocions a partir d'una hora en concret. Això ho pot fer la botiga independent, no les franquícies, que tenen un preu determinat.
- Mesures relatives a la formació dels comerciants
 - Formar el petit comerç en tècniques de venda.
- Mesures relatives als horaris
 - Adaptar-se als horaris escolars. Mentre els nens fan extraescolars, els pares/mares compren.
 - Compactar l'horari d'hivern al petit comerç per equiparar les diferències entre el petit comerç i la gran superfície.
 - *Sectorialitzar* els horaris en funció del producte.
 - Unificar criteris en l'horari dels comerços per poblacions o barris.
 - Crear alternatives horàries, com la de disposar d'un dia a la setmana amb obertura horària diferent (un dia obert al migdia, per exemple).
 - Permetre obrir fins més tard un dia laboral,. Fer horaris que fan a França, per exemple, que un dia tanquen més tard i la resta de dies fan horaris més reduïts (i dissabtes plegar més aviat). O tancar tots els dies a les 18h, excepte un dia que tanquen a les 20h.
- Mesures relatives als serveis de les zones comercials
 - Habilitar i/o facilitar espais per a la custòdia d'infants en zones comercials.
 - Construir pàrquings soterrats a preu únic i més barat, això ajudaria a anar al centre a comprar. Possibilitar el fet que els pàrquings a la ciutat siguin econòmics per així mantenir el model i lluitar contra els centres comercials.
- Mesura relativa al model de venda
 - Fomentar la venda on line (per exemple, fent una plataforma en línia per al petit comerç i mancomunant el repartiment i venda on line). S'ha destacat els avantatges de les vendes online i les botigues que utilitzen les plataformes virtuals per a vendre els seus productes. Adaptar-se a aquestes noves formes de venda poden ajudar a compactar els horaris i reduir així la necessitat que les botigues estiguin massa hores obertes al públic. Ara es complementa la compra on line i la compra presencial. La gent va al carrer a veure els productes i a visitar la botiga i després fa la compra en línia i vice-versa.
- Mesura relativa al model de negoci
 - Concentrar els comerços en els centres de les ciutats (l'oci és el model mediterrani que ens identifica i que hem de conservar).

Possibles barreres

- Barreres relatives als horaris
 - Les grans companyies tenen més facilitats per obrir més hores, això repercuteix molt en el comerç local.
 - Uniformitzar els horaris completament, de tot tipus de comerç i de tots els territoris.
 - Dificultat de l'establiment de controlar determinats horaris amb preus diferenciats. Hi haurà persones que no podran comprar en horaris més racionals per determinats motius (caldrà que disposin d'una targeta a on ho acrediti).

- Tancar a les tardes excepte un dia, com la banca, pot suposar la pèrdua de molts llocs de treball i l'increment de les gestions via Internet.
- Barreres relatives al model de negoci
 - Els lobbies de distribució estan combatent activament contra el model de comerç local. La publicitat continua de les grans superfícies que encamina el consumidor cap a aquest tipus de compra.
 - Botigues "de conveniència" (tipus Carrefour Express, que cada vegada proliferen més).
 - La reticència de les grans superfícies a no voler fer canvis que suposin una possible pèrdua de competència.
 - Dificultat a l'hora d'accedir a segons quins comerços. Dificultat d'aparcament. Hauria de ser més fàcil aparcar que als pàrquings a l'aire lliure. La manca d'aparcament gratuït als eixos comercials dificulta l'accés del consumidor al petit comerç.
 - Que no es posin d'acord totes les botigues.
 - Cal distingir els horaris de les zones turístiques de la resta.
 - Als municipis turístics hi ha estacionalitat, sobretot en el petit comerç (no als grans establiments), que es podria compensar amb una contractació discontinuada.
 - Tenir en compte que hi ha territoris que viuen, en gran part, del turisme i que els horaris dels comerços, restauració... estan subjectes a aquesta font d'ingressos.
- Barreres relatives al model de venda
 - Venda on line.
 - L'esclatxa digital.
 - Pèrdua de l'atenció personalitzada.
- Barreres relatives als hàbits de consum
 - La resistència de canviar els hàbits: vivim en la sinèrgia del "ja està bé tot" o del "és impossible canviar-ho" sobretot si aquest canvi depèn de molta gent.
 - El fet que hi hagi un gran nombre de compradors que acostumen a comprar en horaris molt diferents podria fer que la mesura trigués o fos difícil d'implantar. També ho dificulta l'existència avui dia d'horaris molt difusos.
 - La majoria dels compradors prioritzen, abans que d'altres aspectes, el baix preu dels productes.
- Moltes botigues funcionen per objectius, moltes franquícies potser no voldrien treure promocions segons l'horari de compra per arribar als objectius.

G. Altres

Mesures facilitadores

- Facilitar la mobilitat dins les àrees comercials (barris, municipis, etc.); establir com a àrees de vianants les zones comercials i possibilitar tiquets de pàrquing barats per als consumidors.
- Tancar la cuina a les 21h a les àrees de restauració (restaurants, bars).
- Potenciar les compres via telefònica per a la gent gran.

Possibles barreres

- La idea que instaurar jornades compactes limita la compra del migdia de la població.
- La possibilitat que l'empresa privada i el món privat no s'adapti a aquest horari.

Altres consideracions

- S'ha comentat l'elevat accent que si li atorga al tema de la "productivitat", i s'ha posat èmfasi en què "cadascú pot ser productiu a una hora del dia diferent".

3.6. EIX 6: CULTURA I OCI INDÚSTRIA CULTURAL

A. Recerca/Proves pilot

Mesures facilitadores

- Dur a terme proves pilot que minimitzessin els riscos del canvi d'horaris (garantint, per exemple, la facturació, etc.)

B. Sensibilització/Comunicació

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

C. Normativa

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a mitjans de comunicació
 - o Establir una llei als mitjans de comunicació marcant la franja horària de 20 a 23h com a *prime time*. Per exemple, programar els espais informatius a les 20h per tal de desplaçar l'hora punta o el *prime time* (TV) o programar els espais de TV per a gent jove en horaris més avançats (ex. "Merlí"). Penalitzar econòmicament la programació a partir de les 23h (costos més elevats).
 - o Normativitzar per tal que no s'emetin programes d'alt interès públic en hores intempestives (per exemple, futbol).
 - o Condicionar les concessions de llicències televisives a la obligatorietat de mantenir una programació infantil-juvenil entre les 17 i les 20h, informatius de 20 a 21h i *prime time* de 21 a 23h.
- Mesures relatives a esdeveniments i equipaments culturals
 - o Establir que les activitats festives públiques nocturnes s'iniciïn abans de les 21.00h.
 - o Establir que els concerts comencin a les 0h, passar-los a les 22h.
 - o Establir que les festes (majors, etc.) comencin a les 22h com a molt tard.
 - o Avançar com a mínim una hora els espectacles (teatre, etc.) per facilitar l'avançament de l'àpat del sopar.
 - o Canviar la llei d'espectacles joves, regulant l'hora d'acabament dels esdeveniments com a molt tard a les 2.30h.
 - o Aprovar una normativa municipal per tal que els espectacles de carrer i les festes majors acabin com a molt tard a les 0h.
 - o Regular els horaris dels equipaments culturals (biblioteques, museus, etc): tancar més d'hora i no tancar al migdia. A les biblioteques, que tanquin a les 19h en comptes de a les 21h. Que obrin a les 8 del matí i no tanquin al migdia. Obrir el caps de setmana per facilitar l'accés a les famílies.
- Mesures relatives a cinemes
 - o Establir la sessió "golfa" dels cinemes com a molt tard a les 22h.
-
- Mesures relatives al sector de la restauració
 - o Establir els sopars als restaurants a partir de les 17h i fins les 22h.
 - o Oferir menús lleugers al migdia.
 - o Tancar abans els restaurants i així els bars ampliaran l'hora d'obertura (obrint abans) i podran tancar també abans.

Possibles barreres

- Barrera normativa: Catalunya està a dins d'Espanya i no pot regular-ho tot.
- Barreres relatives a mitjans de comunicació
 - o Les empreses publicitàries fan pressió per aprofitar l'oportunitat de disposar de més hores de *prime time* (és el que passa actualment, amb els horaris extensos de *prime time* a la nit).
 - o Les TV privades no es poden permetre modificar el *prime time* i perdre inversions en publicitat.
 - o Dificultat de no poder posar normes de franja horària als mitjans de comunicació privats i als mitjans estatals. Això podria afectar negativament a la televisió de Catalunya i aquesta perdre anunciants.
 - o La CCMA (Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals) ha de ser la primera a fer aquest canvi.
 - o
- Barreres relatives a hàbits de consum
 - o El consum cultural està molt lligat als horaris de la feina i al temps de lleure (si les extraescolars acaben tard, el temps de lleure es redueix molt).
 - o Com el temps de lleure té diversos àmbits i en depèn d'ells (treball, estudis, etc.), se solapen.
 - o Existeix la creença que l'oci i la cultura s'han d'adaptar a una demanda que és variable i al canvi en la normativa laboral. Aquesta adaptació pot suposar una barrera que no permeti la flexibilitat o forçar a la "nova" demanda.
 - o Si es canvien els hàbits de la gent, s'ha de disposar de la capacitat de modificar la normativa laboral per resoldre el conflicte que es genera per adaptar els horaris d'equipaments culturals als nous usos.
 - o Sobre l'avançament del *prime time* només serà possible si prèviament la gent ha sortit abans de la feina, els nens arriben abans de les extraescolars, es tanquen abans els comerços, etc.
 - o

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Mesures relatives a cinemes:

- o Establir per al cinema etapes de transició, amb algun tipus de suport de garantia de facturació en el cas de fer sessions que en l'actualitat es consideren poc rendibles, com a les 21h o 19h (la sessió de les 20h és la que té més assistents entre setmana).
- o Bonificar els preus de les entrades dels cinemes de les primeres sessions (17 a 20h).
- o Oferir preus més baixos als cinemes i teatres a les primeres sessions i més cars a les darreres sessions, les que siguin en horaris més tardans.
- o Oferir al cinema una promoció de dues pel·lícules, per exemple, si entres a la sessió de més d'hora.

Mesures relatives a sector restauració

- o Obrir abans els restaurants a la nit i migdia per poder sopar/dinar abans i oferir descomptes per sopar/dinar abans (descomptes, begudes més barates, exemple: Girona 10: <http://girona10.net/>, que ofereix àpats i habitacions d'hotel, durant un cap de setmana, per 10 euros).

- **Possibles barreres**
- Barreres relatives a sector restauració

- Excés d'hores dels treballadors de la restauració i del sector turístic en general, ja que les empreses no agafen més gent (per cobrir nous horaris) sinó que paguen els seus treballadors/es per hores (durant la temporada, el que comporta precarietat i excés d'hores a la seva feina).
- Temporalitat/estacionalitat de la feina a destinacions turístiques.
- Hàbits adquirits (inèrcia).

E. Negociació col·lectiva

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

F. Innovació

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

G. Altres

Mesures facilitadores

- Sincronitzar l'horari del transport públic amb l'horari d'oci, potenciant la freqüència del transport.
- Sincronitzar l'horari del transport públic amb l'horari d'oci perquè, per exemple, si vius fora de Barcelona, els horaris de transport públic condicionen molt les sortides a la capital (per després tornar a casa).
- **Possibles barreres**
- Possible cost econòmic d'oferir més oferta de transport públic.

Altres consideracions

- Hi ha dubtes sobre com es podria adaptar l'horari del futbol.
- Existeix la creença que no s'ha de dir a la gent quan ha d'anar al cine, mirar la TV o anar a comprar.
- Tot i haver defensors del canvi d'horaris en aquest sector, també hi ha hagut assistents que veuen la reforma horària i els canvis horaris que defensa com un "intrusisme" i "imposició" per part de l'administració dels horaris i la gestió de les empreses d'oci i potser, per extensió, en el comerç.
- S'ha valorat molt positivament que, des dels teatres de Barcelona, ja fa bastant temps que han fet un avançament dels seus horaris. Això no ha fet que la gent deixi d'anar-hi, sinó que hi ha hagut un canvi d'hàbits i la ciutadania s'hi ha adaptat.
- Hi ha horaris de teatre a les 21h; això t'obliga a sopar molt tard, per exemple a les 23h, un cop ha acabat la sessió. Si vius fora de Barcelona i vols sopar a casa, l'hora de l'àpat és encara més tard.

3.7. EIX 7: CULTURA I OCI ASSOCIACIONISME

A. Recerca/Proves pilot

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

B. Sensibilització/Comunicació

Mesures facilitadores

- Portar a terme una campanya per avançar els horaris habituals de conferències i seminaris a les entitats culturals per compatibilitzar la participació en activitats amb sopar a casa, en un procés de tres anys i passar de les 20h a les 18h, paral·lelament al canvi d'hàbit en l'hora de sopar (com a exemple, el Centre de Lectura de Reus que feia els actes a les 20h, ara ho fa a les 19h).

C. Normativa

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Possibles barreres

- Incentivar les empreses amb descomptes a la Seguretat Social si faciliten que les persones treballadores facin vida associativa dins l'horari laboral (bonificacions fiscals i reconeixements).

E. Negociació col·lectiva

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

F. Innovació

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a l'organització del treball
 - o Fixar horaris d'inici i final de les reunions per tal que aquestes siguin més afectives i productives (reunions d'AMPA, de veïns...). Les reunions comencen massa tard, s'han d'avançar a les 18 o 19h.
 - o Promocionar el voluntariat des de casa (en la mida del possible), per evitar desplaçaments sempre a la seu de l'entitat.
- Mesures relatives a l'ús de les instal·lacions
 - o Rendibilitzar-ne els usos a les instal·lacions esportives, (que els entrenaments acabin abans, sobretot de les persones joves i adolescents, que acostumen a ser molt tard).
 - o No tancar les escoles i instituts a la tarda i utilitzar les instal·lacions per a pràctiques esportives (per descongestionar les instal·lacions esportives municipals i avançar així horaris d'entrenaments).
- Mesures relatives als horaris
 - o Portar a terme les conferències, activitats, etc. abans a les entitats i associacions.
 - o Dinamitzar l'associacionisme i la interacció veïnal amb l'objectiu de sortir de l'individualisme i potenciar la interacció entre les persones.
 - o Avançar totes les activitats (culturals, esportives o comunitàries) fent que com a molt s'allarguin fins a les 21h.

Possibles barreres

- Tot està interrelacionat amb els horaris de treball i s'ha de lligar a la resta d'àmbits i horaris. Per exemple, les extraescolars acaben molt tard.
- Barreres relatives a l'ús de les instal·lacions
 - o En l'àmbit dels esports, la disponibilitat dels espais és un problema.
 - o Reticències dels centres educatius per obrir les instal·lacions a la tarda.
 - o Manca d'equipaments en reduir la franja horària de trobada i reunió.

G. Altres

Mesures facilitadores

- Dur a terme a la vegada les mesures de racionalització horària a la feina i a les entitats i tercer sector.
- Plegar abans de la feina per disposar de més temps lliure per dedicar-lo a la tasca associativa.

Altres consideracions

- Cal determinar amb exactitud què s'entén per voluntariat.

3.8. EIX 8: MOBILITAT

A. Recerca/Proves pilot

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

B. Sensibilització/Comunicació

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

C. Normativa

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a accés i mobilitat a les ciutats
 - o Limitar l'ús del cotxe privat dins les ciutats per fomentar el transport públic.
 - o Condicionar les entrades i sortides de les ciutats amb aparcaments públics.
- Mesures relatives a organització del treball
 - o Crear unes acreditacions des del Departament de Treball per a les empreses que facilitin el teletreball.
 - o Potenciar l'e-treball, especialment des de l'administració.
 - o Normativitzar de forma que s'obligui a aplicar contractes amb dedicacions a l'any i prohibir els horaris fixos.
 - o Establir normatives que bonifiquin les empreses que contracten per objectius (sou base més variable segons objectius).
 - o

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Mesures facilitadores

- Construir infraestructures adequades (invertir per potenciar el transport públic, augmentar la freqüència de pas i la flota), en especial assumir de manera plena i dotar de mitjans les rodalies de Barcelona.
- Donar bonificacions i facilitats als ciutadans per moure's amb transport públic als municipis.
- Portar a terme polítiques afavoridores de preus d'habitatges per a joves per tal que puguin trobar pis proper al lloc de treball i així evitar llargs desplaçaments diaris.

E. Negociació col·lectiva

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

F. Innovació

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a ús i tipologia de vehicles
 - o Dotar de versatilitat els vehicles (línies de barri i línies de ciutat).
 - o Afavorir l'ús del cotxe compartit.
 - o Potenciar els vehicles de baixes emissions.
- Mesures relatives a transport públic
 - o Millorar els accessos als polígons industrials amb transport públic.
 - o Introduir una xarxa de transport públic escolar.
 - o Dotar el transport públic de les grans ciutats d'una xarxa més densa.
 - o Potenciar el transport públic. Reduint el cost, incrementant la freqüència de viatges i millorant la xarxa de transport d'alta velocitat.

-
- Mesures relatives a horaris
 - Potenciar els horaris compactats i espais per dinar a la feina, així es reduirien els viatges per anar a dinar a casa.
 - Facilitar la flexibilitat horària, principalment a l'hora d'entrar a la feina, per tal d'evitar col·lapses en una franja horària determinada.
- Mesures relatives a organització del treball
 - Facilitar i donar tasques per objectius i incentivar els treballadors.
 - Establir dies i llocs de trobada perquè hi hagi contacte directe entre empresa i persones treballadores.
 - Dur a terme contractacions de persones properes al lloc de treball.
-
- Revisar els semàfors, les marques a l'asfalt, les entrades i sortides a les àrees metropolitanes.
- Facilitar la formació no presencial (adults, universitat, etc.)
- Facilitar les gestions administratives en línia.

Possibles barreres

- Barreres relatives a horaris
 - Condicions laborals dels horaris i hàbits actuals.
 - Diversitat d'horaris.
 - L'horari uniforme implica que hi hagin col·lapses viaris.
 - Pèrdua de temps (en esperes, horaris incompatibles amb horaris de feina, parades de Rodalies Renfe a totes les estacions).
-
- Barreres relatives a infraestructures
 - Les infraestructures no van a favor de la mobilitat eficient.
 - Xarxa viària deficient.
 - La poca inversió en TIC.
 - Millorar la gestió telemàtica (actualment precària).
- Barreres relatives a hàbits de consum
 - A les ciutats l'ús del transport públic és molt diferent que als municipis. Als municipis es té la cultura d'agafar el cotxe i aparcar a la porta de la feina, la comoditat és un valor molt important.
 - La forta cultura del presencialisme.
- El cost immobiliari.
- Es produiria una concentració de les zones residencials vs. les zones productives.
- Dubtoses condicions ergonòmiques en el domicili de la persona treballadora (teletreball).

G. Altres

Mesures facilitadores

- Donar pes a l'AMT (gestora de transport metropolità), com a facilitadora del canvi per a aquest eix.
- Remodelar les polítiques que plantegen la proliferació de centres comercials a les afores de les ciutats que comporten una major mobilitat realitzada, sobretot, en cotxes privats.

Possibles barreres

- La comoditat que els ciutadans tenen amb l'ús del transport privat; l'ús del cotxe és molt personal, té un afegit d'emocional i privacitat.

Altres consideracions

- Caldria intentar no carregar el transport de superfície sinó més aviat descarregar-lo. En mobilitat el més important és el temps, és molt valuós i no podem perdre tants minuts al dia en desplaçaments.

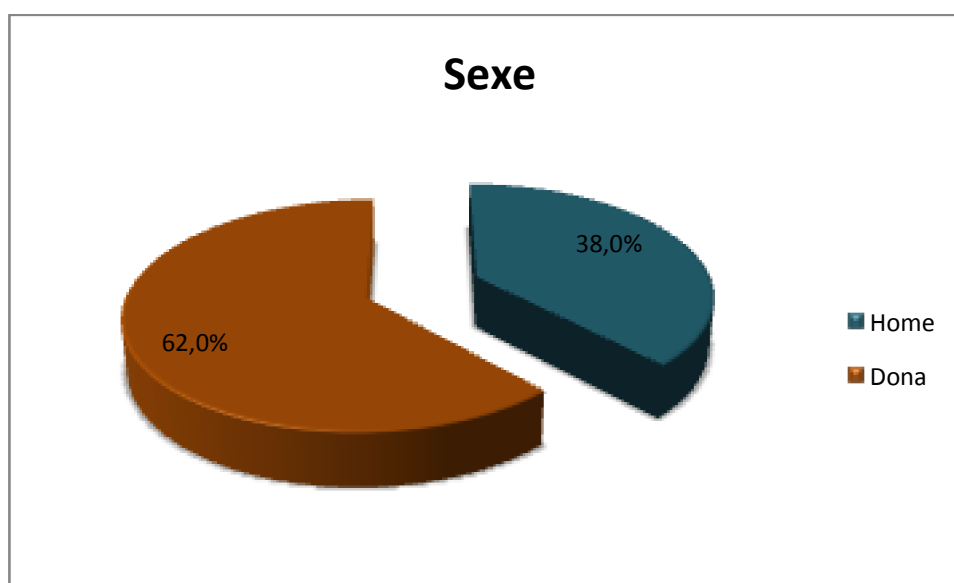
4. Valoració del procés

4.1. Perfil participants

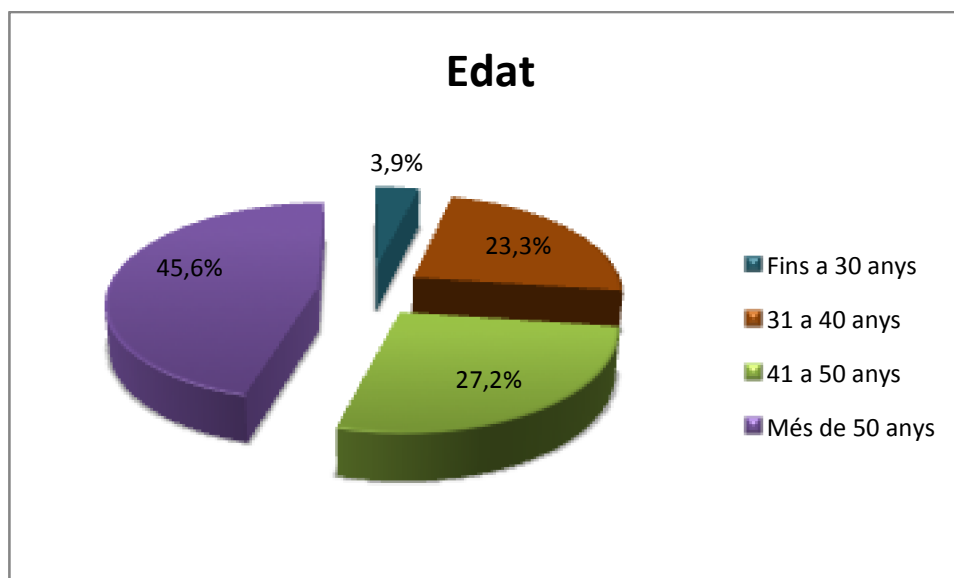
En el desenvolupament del procés hi ha participat 388 persones, en la primera fase de les conferències informatives han vingut 260 persones i en als tallers de debat i han participat un total de 121 persones en els 12 tallers, amb la distribució per variables sociolaborals que s'indica a continuació.

El perfil tipus del participant dels tallers de debat del procés participatiu per a la reforma horària ha estat una dona de mitjana edat, nascuda a Catalunya amb estudis universitaris i que treballa al sector públic.

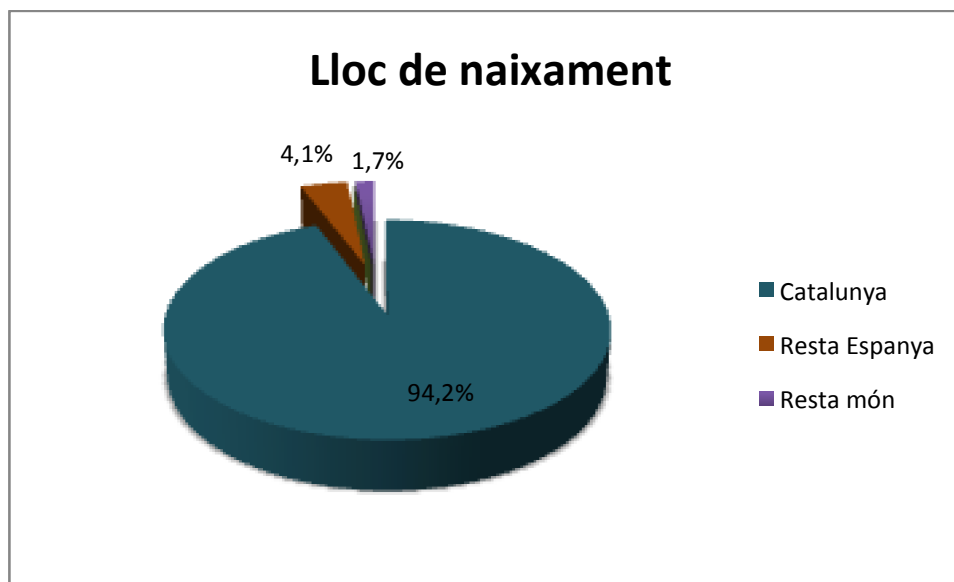
Si desglossem les variables d'anàlisi veurem que, en quant al **sexe**, el 62% dels participants han estat dones.

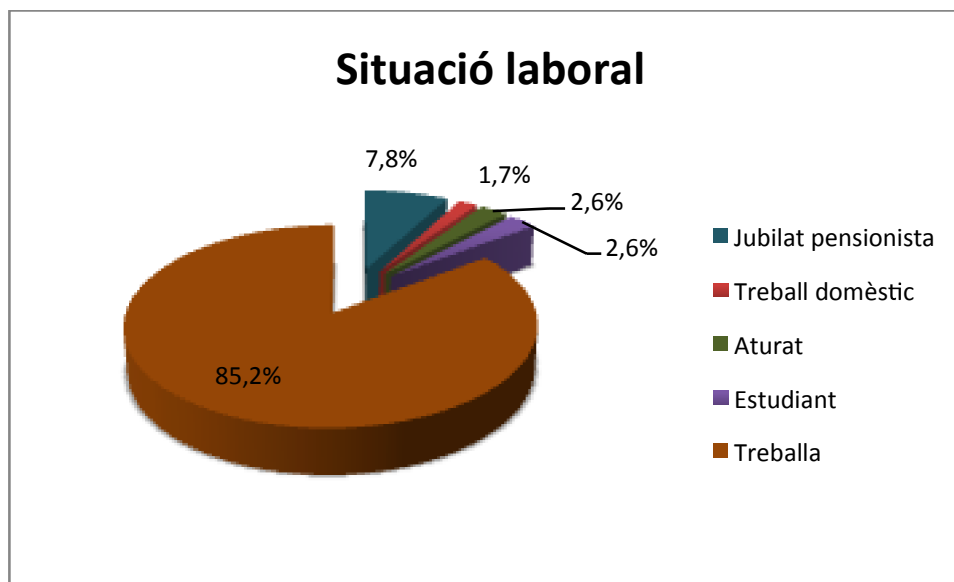
La mitjana d'**edat** dels participants als tallers ha estat de 48,5 anys. Majoritàriament, els participants tenien més de 50 anys (46%), seguit de la franja de 41 a 50 anys (27%) i de 31 a 40 anys (23%). Només un 4% tenien 30 anys o menys.

Si es té en compte el **lloc de naixement**, el 94% dels participants han estat catalans, un 4% de la resta d'Espanya i 1% de la resta de la UE.

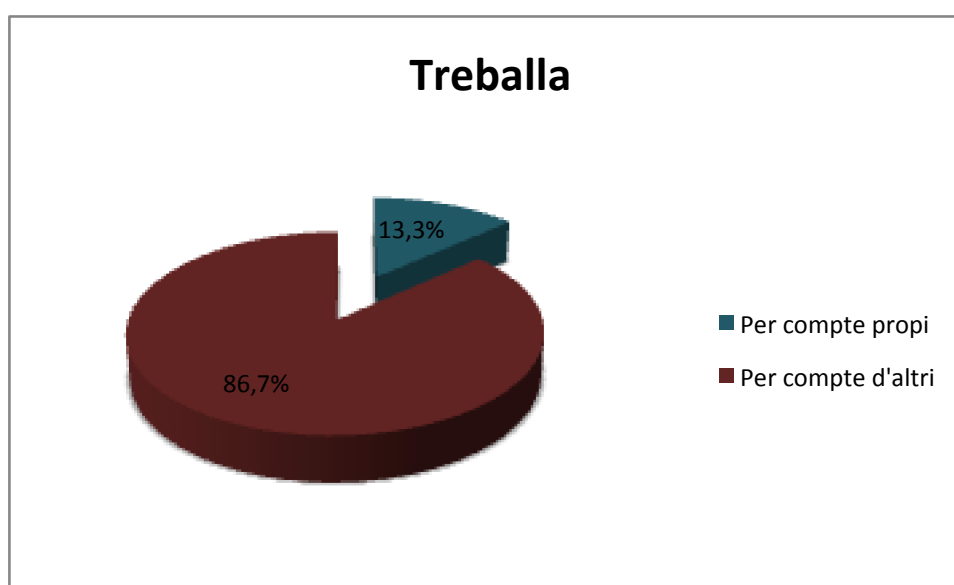

Segons la **situació laboral** dels participants, el 85% treballava, un 8% era jubilat pensionista, un 2% es dedicava al treball domèstic, un 3% era aturat i un altre 3% estudiant.

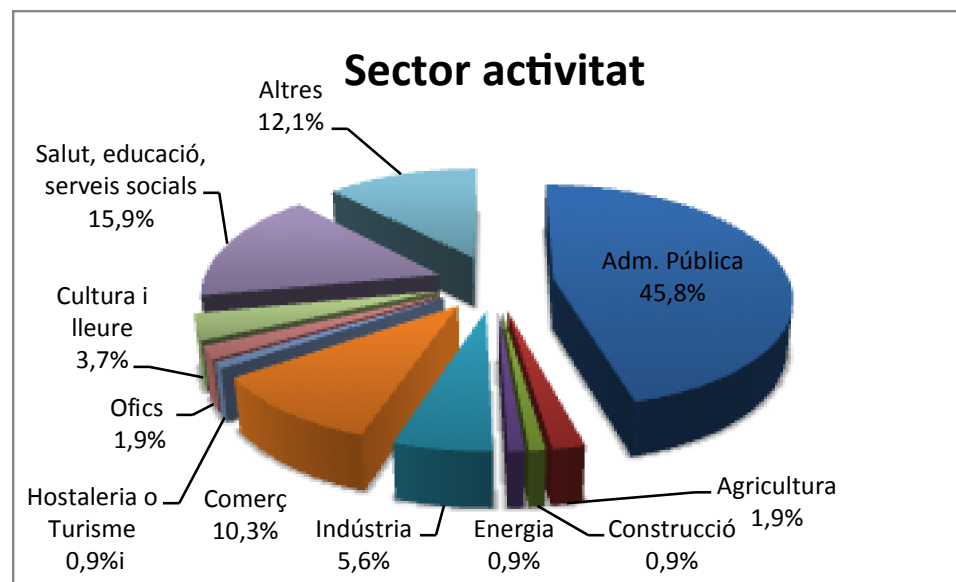

De les **persones treballadores**, un 87% ho feien per compte d'altri i la resta per compte propi.

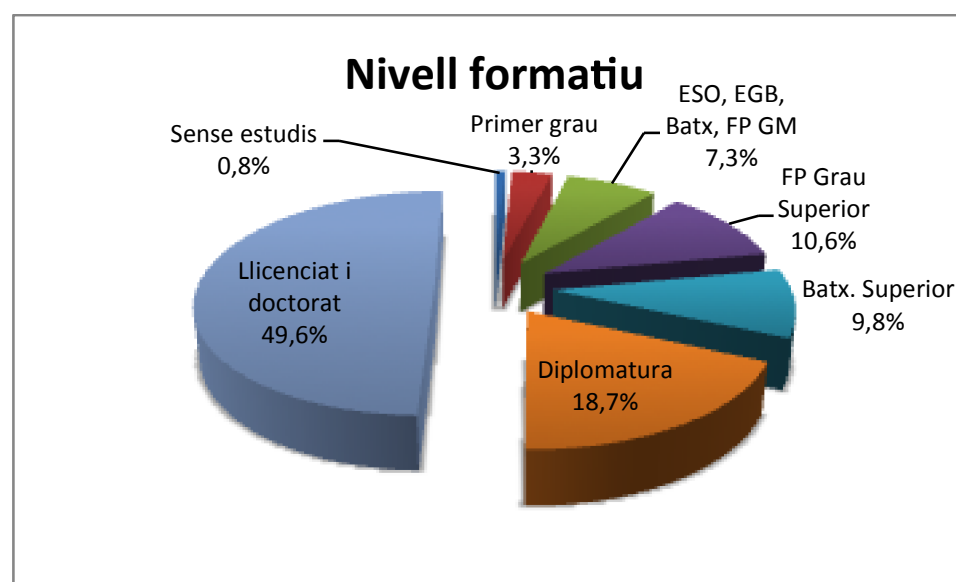

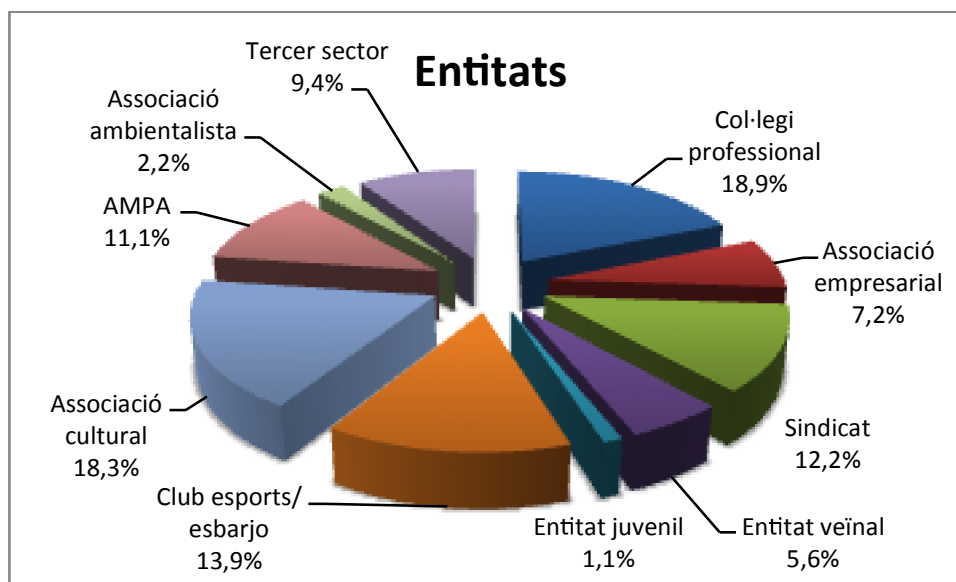
Per **sector d'activitat** de l'ocupació dels participants, un 46% treballava a l'Administració pública, un 16% en Salut, educació i serveis socials, un 10% al Comerç, un 6% a la Indústria i un 4% a Cultura i lleure (la resta en menor mesura a altres activitats).

Quant al **nivell formatiu**, la gran part dels participants tenien titulació universitària: un 50% eren llicenciats o doctorats i un 19% eren diplomats. L'11% tenia un FP de Grau Superior i un 10% Batxillerat Superior.

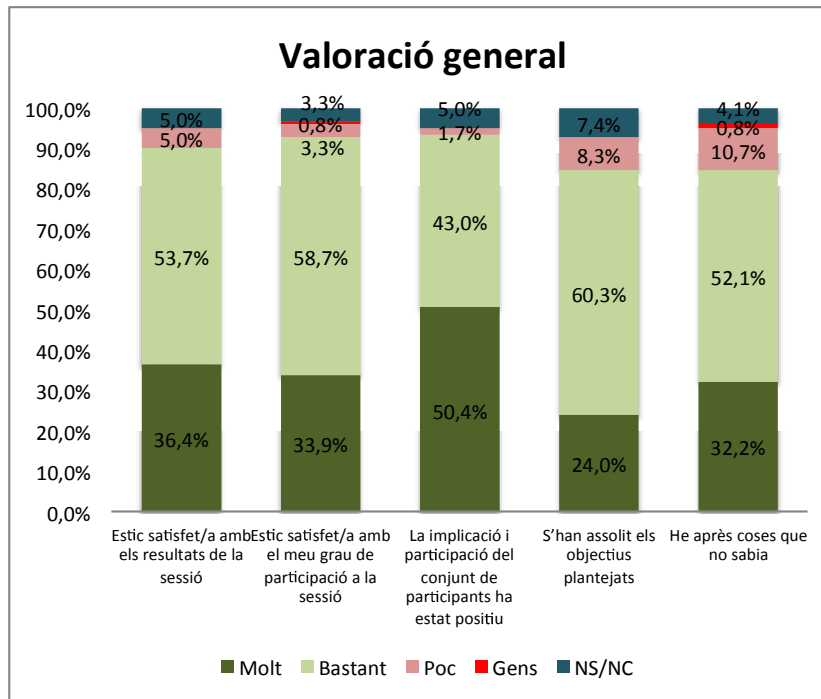
Per la **participació en una entitat o associació**, un 19% pertanyien a un Col·legi professional, un 18% a una Associació cultural i un 14% a un club d'esports o esbarjo. D'altra banda, el 12% pertanyia a un sindicat, un 11% a una AMPA i un 7% a una associació professional.

4.2. Avaluació procés

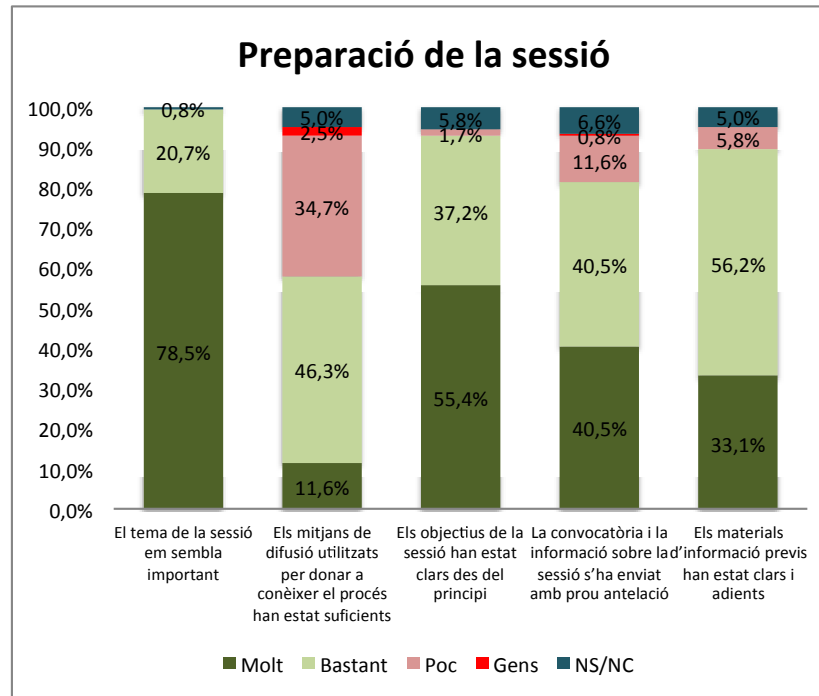
Valoració de la sessió

En termes generals, les sessions han estat valorades positivament. Els ítems valorats de forma més positiva han estat, per aquest ordre, els corresponents a la implicació i participació del conjunt de participants, el grau de participació individual i el corresponent als resultats de la sessió.

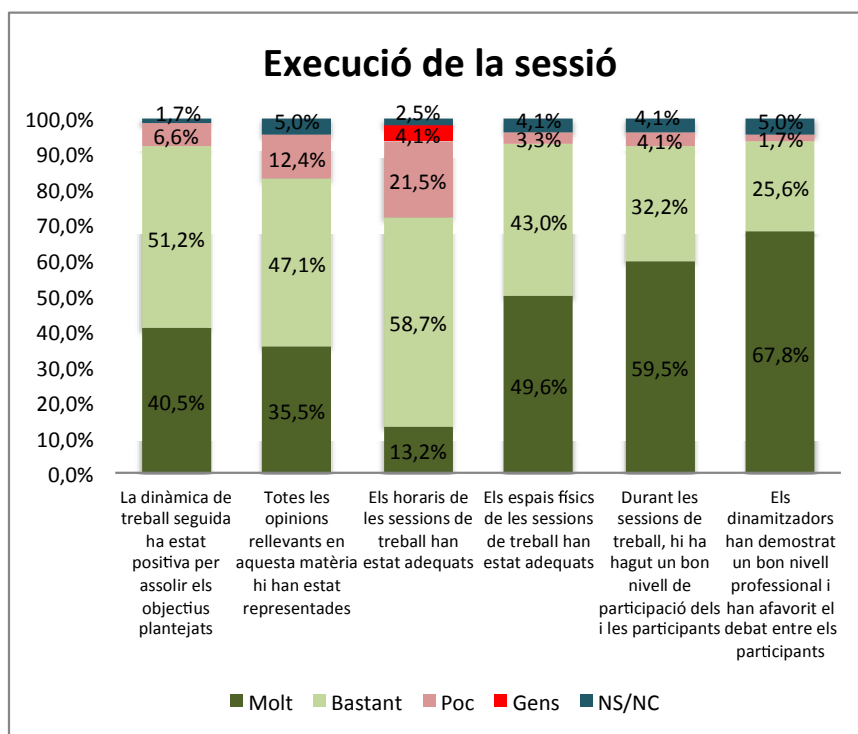
Preparació de la sessió

La valoració quant a la preparació prèvia del taller ha estat força positiva excepte per a l'ítem "Els mitjans de difusió utilitzats per donar a conèixer el procés han estat suficients", on més d'un 37% ho valora com "Poc" o "Gens". Destaca l'ítem "El tema de la sessió em sembla important", on no hi ha hagut cap valoració amb "Poc" o "Gens".

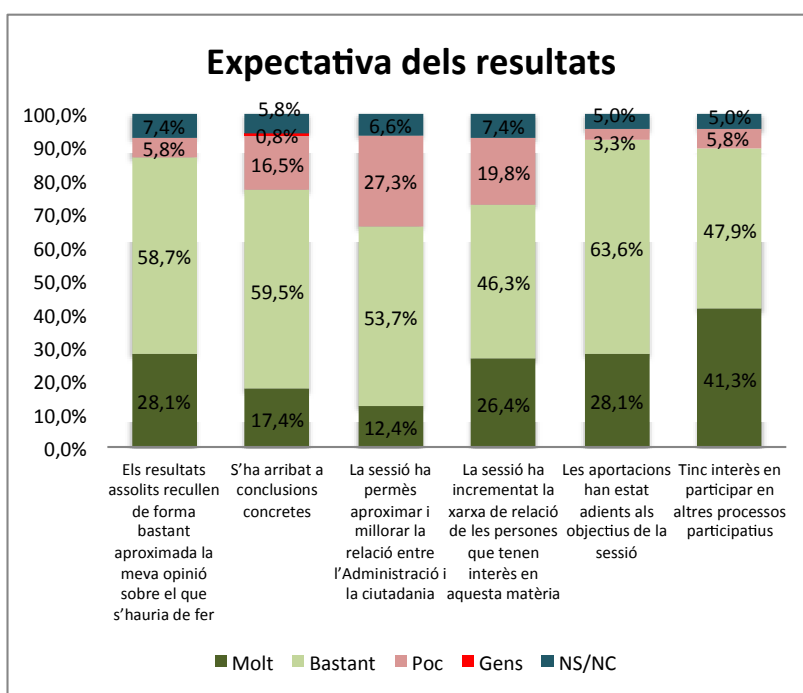

Execució de la sessió

D'aquest apartat, l'ítem millor valorat ha estat "Els dinamitzadors han demostrat un bon nivell professional i han afavorit el debat entre els participants", amb únicament un 1,7% valorat com "Poc". L'ítem amb pitjor valoració ha estat el corresponent als horaris, on un 21,5% l'ha valorat com "Poc" i un 4,1% com "Gens"

Expectativa dels resultats

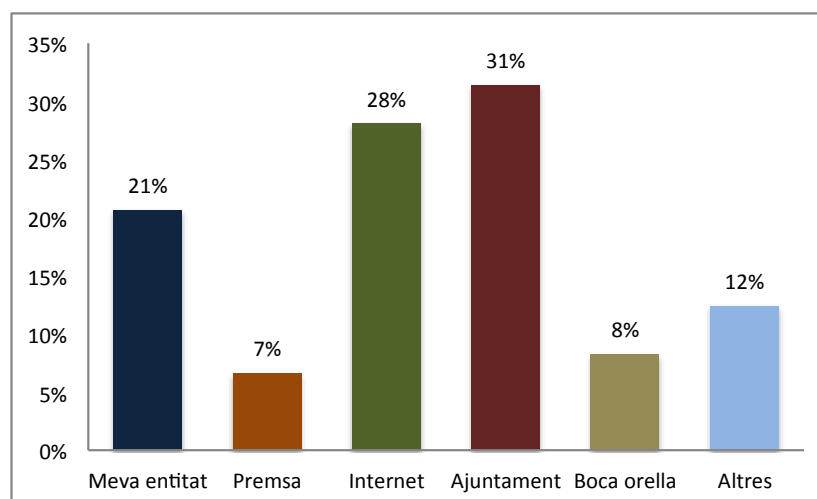

L'ítem millor valorat ha estat "Tinc interès en participar en altres processos participatius", amb un 41,3% valorat com a "Molt" i únicament un 5,8% com a "Poc". L'ítem "La sessió ha permès aproxima i millorar la relació entre l'Administració i la ciutadania", amb un 27,3% valorat com "Poc", ha estat el pitjor valorat.

Convocatòria

La procedència de la convocatòria ha estat diversa, predominant "Ajuntament", "Internet" i "La meva entitat" per sobre de les altres.

Annex 1. Taules perfil

Sexe:

Home	46	37,7%
Dona	75	61,5%

Edat:

Fins a 30 anys	4	3,9%
31 a 40 anys	24	23,3%
41 a 50 anys	28	27,2%
Més de 50 anys	47	45,6%

Lloc de naixement:

Catalunya	Resta Espanya	Resta UE	Resta món
114	5	0	2
93,4%	4,1%	0,0%	1,6%

Situació laboral:

Jubilat pensionista	Treball domèstic	Aturat	Estudiant	Treballa
9	2	3	3	98
7,4%	1,6%	2,5%	2,5%	80,3%

Tipus relació laboral:

Per compte propi	Per compte d'altri
14	91
11,5%	74,6%

Sector d'activitat:

Adm. Pública	Agricultura	Construcció	Energia	Indústria	Comerç
49	2	1	1	6	11
40,2%	1,6%	0,8%	0,8%	4,9%	9,0%
Hostaleria o Turisme	Oficis	Cultura i lleure	Salut, educació, serveis socials	Altres	
1	2	4	17	13	
0,8%	1,6%	3,3%	13,9%	10,7%	

Nivell formatiu:

No sap llegir ni escriure	Sense estudis	Primer grau	ESO, EGB, Batx, FP GM
0	1	4	9
0,0%	0,8%	3,3%	7,4%
FP Grau Superior	Batx. Superior	Diplomatura	Llicenciat i doctorat
13	12	23	61
10,7%	9,8%	18,9%	50,0%

Participació entitat:

Col·legi professional	Associació empresarial	Sindicat	Entitat veïnal	Entitat juvenil
34	13	22	10	2
27,9%	10,7%	18,0%	8,2%	1,6%
Club esports/esbarjo	Associació cultural	AMPA	Associació ambientalista	Tercer sector
25	33	20	4	17
20,5%	27,0%	16,4%	3,3%	13,9%

Annex 2. Taules valoració

Preparació de la sessió:

	Molt	Bastant	Poc	Gens	NS/NC
El tema de la sessió em sembla important	78,5%	20,7%	0,0%	0,0%	0,8%
Els mitjans de difusió utilitzats per donar a conèixer el procés han estat suficients	11,6%	46,3%	34,7%	2,5%	5,0%
Els objectius de la sessió han estat clars des del principi	55,4%	37,2%	1,7%	0,0%	5,8%
La convocatòria i la informació sobre la sessió s'ha enviat amb prou antelació	40,5%	40,5%	11,6%	0,8%	6,6%
Els materials d'informació previs han estat clars i adients	33,1%	56,2%	5,8%	0,0%	5,0%

Execució de la sessió:

	Molt	Bastant	Poc	Gens	NS/NC
La dinàmica de treball seguida ha estat positiva per assolir els objectius plantejats	40,5%	51,2%	6,6%	0,0%	1,7%
Totes les opinions rellevants en aquesta matèria hi han estat representades	35,5%	47,1%	12,4%	0,0%	5,0%
Els horaris de les sessions de treball han estat adequats	13,2%	58,7%	21,5%	4,1%	2,5%
Els espais físics de les sessions de treball han estat adequats	49,6%	43,0%	3,3%	0,0%	4,1%
Durant les sessions de treball, hi ha hagut un bon nivell de participació dels i les participants	59,5%	32,2%	4,1%	0,0%	4,1%
Els dinamitzadors han demostrat un bon nivell professional i han afavorit el debat entre participants	67,8%	25,6%	1,7%	0,0%	5,0%

Expectativa dels resultats:

	Molt	Bastant	Poc	Gens	NS/NC
Els resultats assolits recullen de forma bastant aproximada la meua opinió sobre el que s'ha arribat a conclusions concretes	28,1%	58,7%	5,8%	0,0%	7,4%
S'ha arribat a conclusions concretes	17,4%	59,5%	16,5%	0,8%	5,8%
La sessió ha permès aproximar i millorar la relació entre l'Administració i la ciutadania	12,4%	53,7%	27,3%	0,0%	6,6%
La sessió ha incrementat la xarxa de relació de les persones que tenen interès en aquest procés	26,4%	46,3%	19,8%	0,0%	7,4%
Les aportacions han estat adients als objectius de la sessió	28,1%	63,6%	3,3%	0,0%	5,0%
Tinc interès en participar en altres processos participatius	41,3%	47,9%	5,8%	0,0%	5,0%

Valoració general:

	Molt	Bastant	Poc	Gens	NS/NC
Estic satisfet/a amb els resultats de la sessió	36,4%	53,7%	5,0%	0,0%	5,0%
Estic satisfet/a amb el meu grau de participació a la sessió	33,9%	58,7%	3,3%	0,8%	3,3%
La implicació i participació del conjunt de participants ha estat positiu	50,4%	43,0%	1,7%	0,0%	5,0%
S'han assolit els objectius plantejats	24,0%	60,3%	8,3%	0,0%	7,4%
He après coses que no sabia	32,2%	52,1%	10,7%	0,8%	4,1%

Convocatòria:

	Meva entitat	Premsa	Internet	Ajuntament	Boca orella	Altres
Com us ha arribat la convocatòria	20,7%	6,6%	28,1%	31,4%	8,3%	12,4%

Annex 3. Informació qualitativa

A continuació es transcriu de forma literal les aportacions realitzades pels participants en els espais oberts del qüestionari de valoració, classificades segons àrees temàtiques:

Difusió/participació:

- Falta donar a conèixer el tema
- La difusió i recolzament amb entitats municipals
- El temps amb el qual es fa la difusió de la convocatòria
- El recordatori via e-mail cal fer-lo abans
- Assegurar que hi ha tots els sectors i avisar
- Que tothom estigués informat (jo ja tenia la informació però hi havia gent que no tanta, ni va assistir a la xerrada)
- La difusió
- Els mitjans de difusió
- Més difusió per arribar més lluny
- Organitzar la participació
- Difusió
- La participació ha estat molt baixa. Cal analitzar el perquè.
- Les vies d'informació, els sectors informats. Només s'ha informat a l'administració
- No conec la manera, però haver informat directament a entitats, associacions, del territori
- Facilitar que les entitats s'impliquin. Més difusió al teixit participatiu

Horaris i temps:

- Un dia és poc temps per repassar tants temes
- Aplicar els propis valors de la reforma durant el procés
- Més aviat i procurar més assistència
- Crec que els temes a debatre són molt intensos i és difícil sintetitzar dins el guió i el temps
- Horaris ideals no adequats a la setmana actual
- Horari del procés participatiu. 3,30 hores és molt de temps
- Molt llarg

Espai:

- La tria del lloc. El segon lloc perfecte
- L'espai de la convocatòria i el lloc
- La sala
- Sonorització

Materials per a debatre:

- Més informació sobre la llei
- Potser hi hauria d'haver informació per reflexionar sobre els eixos
- Anticipar els materials per millorar el treball dels participants

Altres:

- *Més tallers participatius i informatius*
- *Depèn de qui forma part de la taula es "monopolitza" el debat i costa que tothom participi, però això sempre passa a tot arreu. L'ajuda del dinamitzador hagués anat bé per tallar.*

PROCÉS PARTICIPATIU PER A LA REFORMA HORÀRIA **INFORME FINAL**

Febrer 2017

Índex

1. Introducció	4
1.1. Procés participatiu per a la reforma horària	4
1.2. Calendari sessions	4
2. Metodologia	6
2.1. Estructura del debat	6
2.2. Estructura de l'informe.....	7
3. Aportacions dels participants	8
3.1. EIX 1: TEIXIT PRODUCTIU	8
A. Recerca/Proves pilot.....	8
B. Sensibilització/Comunicació	8
C. Normativa.....	8
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	8
E. Negociació col·lectiva.....	9
F. Innovació	11
G. Altres	11
3.2. EIX 2: EDUCACIÓ MENYS 18 ANYS	12
A. Recerca/Proves pilot.....	12
B. Sensibilització/Comunicació	12
C. Normativa.....	12
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	13
E. Negociació col·lectiva.....	14
F. Innovació	14
G. Altres	15
3.3. EIX 3: EDUCACIÓ MÉS 18 ANYS	17
A. Recerca/Proves pilot.....	17
B. Sensibilització/Comunicació	17
C. Normativa.....	17
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	17
E. Negociació col·lectiva.....	17
F. Innovació	17
G. Altres	18
3.4. EIX 4: ADMINISTRACIÓ	19
A. Recerca/Proves pilot.....	19
B. Sensibilització/Comunicació	19
C. Normativa.....	19
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	19
E. Negociació col·lectiva.....	19
F. Innovació	20
G. Altres	22
3.5. EIX 5: COMERÇ I CONSUM.....	23
A. Recerca/Proves pilot.....	23
B. Sensibilització/Comunicació	23

C. Normativa	23
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	24
E. Negociació col·lectiva.....	24
F. Innovació	24
G. Altres	26
3.6. EIX 6: CULTURA I OCI INDÚSTRIA CULTURAL.....	28
A. Recerca/Proves pilot.....	28
B. Sensibilització/Comunicació	28
C. Normativa	28
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	29
E. Negociació col·lectiva.....	30
F. Innovació	30
G. Altres	30
3.7. EIX 7: CULTURA I OCI ASSOCIACIONISME	31
A. Recerca/Proves pilot.....	31
B. Sensibilització/Comunicació	31
C. Normativa	31
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	31
E. Negociació col·lectiva.....	31
F. Innovació	31
G. Altres	32
3.8. EIX 8: MOBILITAT	33
A. Recerca/Proves pilot.....	33
B. Sensibilització/Comunicació	33
C. Normativa	33
D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions	33
E. Negociació col·lectiva.....	33
F. Innovació	33
G. Altres	34
4. Valoració del procés	36
4.1. Perfil participants	36
4.2. Avaluació procés	42
Annex 1. Taules perfil	46
Annex 2. Taules valoració	48
Annex 3. Informació qualitativa	49

1. Introducció

1.1. Procés participatiu per a la reforma horària

La reforma horària és una demanda de part de la societat civil que s'ha articulada a través de la Iniciativa per a la Reforma Horària, entitat sense afany de lucre que es constitueix amb l'objectiu que es modifiquin els horaris d'acord a una ordenació del temps més adaptada als estàndards europeus i a la cronobiologia de les persones.

El procés de reforma s'ha institucionalitzat a través del Consell Assessor per a la reforma horària i els treballs legislatius que s'estan duent a terme al Parlament de Catalunya.

Paral·lelament, la Secretaria de Transparència i Govern Obert, en col·laboració amb la Iniciativa per a la Reforma Horària, ha obert un procés participatiu arreu del territori català per escoltar la ciutadania i recollir idees i propostes per fer efectiu i facilitar el procés de reforma horària.

Objectius del procés

- Informar la ciutadania sobre els diferents aspectes de la reforma horària.
- Debatre sobre els reptes i oportunitats de la reforma horària.
- Recollir idees i aportacions per fer efectiva i facilitar la reforma horària.
- Incorporar la visió dels diferents agents més afectats per la reforma.

Eixos de debat

- Teixit productiu
- Educació
- Cultura i oci
- Administració
- Comerç i consum
- Mobilitat

1.2. Calendari sessions

A continuació es mostra les dates de les conferències i debats a cada una de les ciutats i pobles integrants del procés participatiu. A cadascuna de les 12 ciutats i pobles s'ha dut a terme, del setembre al novembre de 2016, una conferència sobre la reforma horària i una setmana després, aproximadament, el debat (taller).

2. Metodologia

2.1. Estructura del debat

El debat s'ha dut a terme a partir dels eixos i dels objectius clau definits per a cada eix. Als participants se'ls demanava que proposessin mesures per aconseguir aquests objectius i també dificultats que sorgirien en la seva consecució.

EIX 1: TEIXIT PRODUCTIU

1. Compactar els horaris laborals.
2. Flexibilitzar la jornada de treball.
3. Aconseguir unes organitzacions més productives.

EIX 2: EDUCACIÓ

1. Establir una franja horària educativa escolar i extraescolar de 8 a 19h (escola).
2. Compactar l'horari escolar (institut).
3. Establir una franja horària de 8 a 19h (universitat).

EIX 3: ADMINISTRACIÓ

1. Generalitzar un horari compacte.
2. Potenciar i agilitzar l'e-govern.
3. Humanitzar els horaris dels actes públics i racionalitzar els calendaris i horaris dels càrrecs electes i directius.

EIX 4: COMERÇ I CONSUM

1. Humanitzar els horaris comercials (7 a 19:30h).
2. Fomentar hàbits de compra alineats amb els nous horaris.
3. Adaptar-se als hàbits de compra a una societat diversa.

EIX 5: CULTURA I OCI

1. Realitzar espectacles públics i activitats recreatives principalment en la franja horària de 18 a 2.30h i establir un *prime time* audiovisual de 20 a 23h.
2. Adaptar els horaris d'equipaments culturals (biblioteques, museus, cinemes, ...) als nous usos.
3. Humanitzar els horaris associatius i compatibilitzar tots els usos del temps dels voluntaris i activistes.

EIX 6: MOBILITAT

1. Potenciar les polítiques de transport públic per adaptar-se als nous horaris i reduir el temps de desplaçament.
2. Reduir desplaçaments a la feina.

Per últim, els participants també han apuntat diferents CONSIDERACIONS a tenir en compte en algun dels objectius.

2.2. Estructura de l'informe

L'informe del procés participatiu té una estructura diferent a la debatuda a les sessions atès que s'ha modificat la previsió inicial de redactar la Llei del temps en una primera instància per la realització d'un Pacte Nacional que emmarqui la redacció de la futura Llei. Aquesta modificació es deu a la naturalesa del moviment cívic per a la reforma horària i a que cal coordinar molts actors per a arribar a concretar l'acord legislatiu. El Pacte Nacional s'ha estructurat en 8 eixos, 2 més que en el procés participatiu. Aquests 8 eixos han estructurat el procés de concertació social realitzat entre els mesos de desembre de 2016 i de març de 2017. Per tal que aquest informe sigui d'utilitat a l'hora de prendre decisions per al Pacte Nacional i per a la futura Llei, seguirà el guió utilitzat en **el procés de concertació** i en **el Pacte Nacional**. Per tant, els eixos de treball que organitzen el document i les aportacions dels participants són els següents:

- **EIX 1: TEIXIT PRODUCTIU**
- **EIX 2: EDUCACIÓ MENYS 18 ANYS**
- **EIX 3: EDUCACIÓ MÉS 18 ANYS**
- **EIX 4: ADMINISTRACIÓ**
- **EIX 5: COMERÇ I CONSUM**
- **EIX 6: CULTURA I OCI INDÚSTRIA CULTURAL**
- **EIX 7: CULTURA I OCI ASSOCIACIONISME**
- **EIX 8: MOBILITAT**

Cada un d'aquests eixos, que corresponen a com s'ha estructurat el Pacte Nacional per a la Reforma Horària, que s'ha subdividit en els següents ítems, **en funció de la tipologia o naturalesa de les aportacions** recollides al llarg del procés participatiu:
Recerca/Proves pilot

- Sensibilització/Comunicació
- Normativa
- Subvencions/Ajuts/Bonificacions
- Negociació col·lectiva
- Innovació
- Altres (aquí s'inclouen ALTRES CONSIDERACIONS)

Per cada una d'aquestes classificacions, les propostes s'han organitzat en Mesures facilitadores o Possibles barreres en funció del caire de l'aportació.

3. Aportacions dels participants

3.1. EIX 1: TEIXIT PRODUCTIU

A. Recerca/Proves pilot

Mesures facilitadores

- Demanar una “prova pilot” (establir dos mesos per realitzar aquesta prova i recollir el testimoni dels treballadors per avaluar la proposta).
- Fer enquestes a la societat sobre com valoren l'horari flexible a (que siguin oficials i estiguin validades administrativament).

B. Sensibilització/Comunicació

Mesures facilitadores

- Sensibilitzar associacions empresarials i sindicats sobre els beneficis i les avantatges de la compactació dels horaris.
- Dur a terme programes específics de formació en gestió del temps per a les persones directives als directius i el personal de les empreses, i establir així un nou paradigma empresarial. Per tal d'aconseguir-ho, la sensibilització pel canvi cultural seria essencial.

C. Normativa

Mesures facilitadores

- Establir acreditacions (tipus ISO) i distintius per identificar les empreses que implementen mesures de conciliació i així afavorir que l'administració pública contracti els seus serveis. Incorporar legislació específica al respecte dels horaris en matèria laboral (elaborar un estatut dels treballadors més concret en aquest punt).
- Implementar mesures de conciliació i crear un distintiu per a les empreses que l'apliquin.

Possibles barreres

- A Catalunya no es disposen de les competències normatives per poder realitzar ho.
- Pel que fa la legislació específica a l'estatut dels treballadors, sembla complicat aconseguir consens en el teixit empresarial.
- Sobre l'acreditació: el cost d'implantació i de control i el difícil consens polític.

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Mesures facilitadores

- Mesures relatives als horaris i organització del treball:
 - o Establir incentius fiscals a les empreses que possibilitin la compactació d'horaris i la reducció de la jornada laboral.
 - o Donar suport a les petites i mitjanes empreses, ja que ho tenen més difícil que les grans empreses i multinacionals.
 - o Promoure el teletreball mitjançant bonificació fiscal (IRPF) a les empreses que el posen en pràctica.
- Mesures relatives per implementar dinar en horari laboral:
 - o Incentivar els restaurants perquè ofereixin ofertes segons l'hora del dinar.
 - o Subvencionar per part dels empresaris d'una part del dinar.

Possibles barreres

- Establir un consens polític i la cerca d'una partida pressupostària dedicada a aquests beneficis.
- Disposar de pressupost per poder fer tots aquests canvis que proposa la reforma horària.

E. Negociació col·lectiva

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a l'horari laboral:
 - o Avançar i escurçar l'hora de l'àpat del migdia. Substituir la pausa de l'esmorzar que es dona en algunes empreses durant el matí (d'entre 20 i 30 minuts) per una pausa per dinar (d'entre 30 i 45 minuts) entre les 12.30 i les 14h, desplaçant així aquests minuts del matí a l'hora del dinar.
 - o Establir un horari laboral de referència: de 8 a 13h i de 14 a 17h.
 - o Establir horaris per torns incloent 30 minuts per dinar. Exemple d'horaris:
 - De 6-14h: A les 9h, 20 min de pausa i a les 12h, 30 minuts per dinar.
 - De 14-22h: A les 15h, 20 min de pausa i a les 19h, 30 min per sopar.
 - o Establir horaris per jornada partida. Exemple d'horaris:
 - De 7:45h-17h (dilluns-dijous): Amb 45 min per dinar
 - De 7.45h-14'15h (divendres)
 - Jornada d'estiu: de 7.45h-14:15h (per jornades partides).
 - o Sempre que sigui possible, establir horaris d'entrada entre les 7.30h i les 9.30h i de sortida entre les 16.30h i les 18.00h.
 - o Establir l'horari a partir de les 18h com a "fora de l'horari habitual" i que a partir d'aquella hora de feina hi hagi recàrrec per part de l'empresa.
 - o Fer l'àpat del dinar a l'empresa establint 1 hora de temps màxim per a aquesta acció.
 - o Reduir la pausa del cafè al matí de la jornada laboral a 10 minuts.
- Mesures relatives a la jornada laboral
 - o Assenyalar un calendari festiu únic i flexible per a tots els agents econòmics i socials.
 - o Conèixer a principis d'any el calendari laboral. Implantar mesures de flexibilitat horària laboral pactada per fer compatible la vida laboral, familiar, personal i social de les persones; Els treballadors s'han d'adaptar als canvis de producció que hi pugui haver, tant siguin pujades o baixades de producció, però això ha de ser en un marc regulat; és a dir, amb la flexibilitat necessària, però regulat i pactat ("Flexiseguretat").
 - o Facilitar una bossa d'hores anual, no comptabilitzades per setmanes i possibilitat de fer còmputos mensuals d'horaris, és a dir, "mensualitzar" les jornades laborals.
 - o Facilitar 3 dies de lliure disposició o 24 hores, que després s'han de tornar en hores o dies (principalment per horaris a torns que treballen amb horaris rígids).
 - o Controlar i limitar (penalitzar) la realització o impuls de les hores extra a les empreses.
 - o Establir l'inici de l'horari nocturn més aviat (és a dir, que a partir de les 20h ja s'estableixi l'horari nocturn i es pagui a partir de llavors el plus de nocturnitat).

- Impulsar, pel que fa al treball a torns, mesures com la rotació de llocs de treball i la polivalència funcional del personal, ja que podrien ser factors que facilitessin la implantació d'una certa flexibilitat en el temps de treball.
- Mesures relatives a l'organització del treball
 - Impulsar el treball a distància (sempre que sigui possible) combinat amb el treball presencial (sense repercutir ni sobre el nivell retributiu, ni sobre la carrera professional a l'empresa, ni sobre el volum d'hores treballades), tenint present els riscos laborals vinculats a aquesta pràctica.
 - Impulsar un lideratge clar, amb capacitat d'implementar mesures; la formació en lideratge i aconseguir un canvi de cultura a les direccions de les organitzacions.
 - Treballar per objectius i deixar enrere l'actual cultura del presencialisme a la feina.
 - Mesures per organitzar i optimitzar el temps de les reunions: des de fixar les hores d'inici i de finalització de les reunions, fins a optimitzar-les i, en cas de ser innecessàries, eliminar-les. Limitar el temps de les reunions (amb reserva de sala, llums que es tanquen en acabar l'hora, prohibir els mòbils, prohibir ordinadors/tabletes de les persones que no són les que presenten la reunió). Limitar un horari per reunions dins la jornada o establir un dia a la setmana sense reunions o 2 dies a la setmana només per reunions. Altres propostes van en la línia d'intentar programar les reunions en horari de matí, preferiblement a primera hora. Desconnectar els mòbils de feina fora de l'horari laboral.
 - Fomentar certs hàbits a l'hora de treballar per guanyar en eficàcia (no fer coses dins l'horari laboral que no tenen a veure amb la feina). Un exemple seria penalitzar qui envia correus electrònics de feina fora de l'horari laboral. Una solució seria concentrar la missatgeria dels correus
 - Formar el personal sobre la gestió del correu electrònic, amb les nomenes bàsiques i imprescindibles.
 - Establir un marge del dia determinat per a l'entrada de correus electrònics.
 - Millorar les condicions laborals del personal per a que les empreses puguin fidelitzar els seus treballadors.
 - Mostrar els resultats de la productivitat (p. ex.: informes trimestrals).
 - Crear sistemes de control personal del temps transparents i dels comptes del temps. Pel que fa als comptes del temps, seria bo prioritzar els de caràcter anual o plurianual, atès que incorporen una visió longitudinal de la trajectòria professional de les persones treballadores.

Possibles barreres

- Barreres relatives a l'horari
 - Possibles reticències dels empresaris d'alguns dels sectors a aplicar la flexibilització dels horaris i, a la vegada, una possible pèrdua adquisitiva.
- Barreres relatives a l'organització del treball
 - El costum de les empreses de fer excessives reunions que van en contra de la productivitat.
 - Desconeixement real dels avantatges de tenir una organització més productiva.
 - La manca de recursos de les persones (en quant a falta de dispositius, tecnologia, coneixement de les TIC, etc.).
 - El cost d'invertir en tecnologia, formació i preparació de la plantilla.
 - La no fixació d'objectius concrets i avaluables.
 - Poca organització i planificació del treball.
 - Cultura del presencialisme establerta (tant per part dels caps com també per part dels treballadors).

F. Innovació

Mesures facilitadores

- Habilitar zones office a les empreses, ajudar a què es puguin rehabilitar zones office i promoure càterings que facilitin el dinar a la feina.
- Realitzar inversió en tecnologia, ja que una de les conseqüències de l'aposta en aquest àmbit és l'apoderament i l'augment de la productivitat.
- Aconseguir que tots els tràmits es facin on-line.

Possibles barreres

- Reticències de les empreses als canvis, tot i que a d'altres països europeus i als Estats Units d'altres filials ja fan horaris més racionals i compactació d'horaris.
- Barreres relatives al càtering i menjar
 - o Pel que fa al càtering, això suposa una despesa econòmica, el que comportaria, en primera instància, una barrera.
 - o La diversitat dels treballadors respecte del tipus d'alimentació, seria el cas dels celíacs, vegetarians i les dietes diverses, etc.
 - o Les empreses han de facilitar espais per poder resoldre la logística del dinar, com per exemple adaptar un office o bé oferir servei de càtering; les empreses petites tenen poc espai per disposar d'un office adaptat.

G. Altres

Mesures facilitadores

- Millorar el transport públic, tant a nivell d'horaris com de destinacions (als polígons industrials per exemple).
- Coordinar tots els sectors, com per exemple el de la restauració, per tal que s'implementin mesures complementàries (plat del dia, enlloc del menú per poder dinar amb menys temps).
- Tornar als horaris d'abans pel que respecta als àpats: esmorzar fort pel matí (a primera hora) i sopar d'hora (entre les 19h i les 20h).

Possibles barreres

- Hàbits enquistats dels consumidors, com per exemple trucar a la gestoria a les 8 del vespre en comptes de fer-ho a les 5 de la tarda.
- Posicionaments enfrontats en relació al calendari festiu.
- Dificultat de fer la reforma horària si només es fa a Catalunya i a la resta de l'Estat no (barreres, impediments...).

Altres consideracions

- Es considera molt important que la reforma horària es porti a terme al mateix moment i en tots els sectors. La jornada compactada s'hauria d'aplicar a tots els actors, amb un treball coordinat entre els sectors de la societat. En aquest aspecte hi ha dissens, atès que es puntualitza que alguns sectors quedarien exclosos, ja que ens trobem amb un 20% de la població que fan torns de 24h, com per exemple els serveis d'emergències (policia, ambulància, bombers, hospitals...), alguns sectors serveis i altres
- La reforma horària no hauria de ser una obligació, sinó que s'hauria d'informar dels beneficis que aquesta comporta, deixant a mans de cadascú la decisió d'aplicar-la.
- Cal un coneixement ampli i expert per part dels empresaris de les mesures de compactació horàries.

3.2. EIX 2: EDUCACIÓ MENYS 18 ANYS

A. Recerca/Proves pilot

Mesures facilitadores

- Portar a terme un estudi per conèixer els costos de sanitat associats als trastorns de conducta vinculats a la manca de son.

B. Sensibilització/Comunicació

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a la sensibilització en els hàbits d'esmorzar i dinar
 - o Conscienciar sobre la necessitat de compartir l'esmorzar a casa i en família; facilitar que es pugui fer. Informar i sensibilitzar la població dels beneficis dietètics i nutricionals de fer un esmorzar saludable que proporciona major energia. Promoure els esmorzars asseguts a taula, en família, a les llars. Fer l'esmorzar a casa i que sigui fort i saludable.
 - o Potenciar entre la societat i sobretot en el cas de les famílies amb nens i adolescents l'hàbit de fer l'esmorzar fort i un posterior dinar suau (plat únic).
 - o Realitzar tallers de cuina saludables als instituts per que aprenguin bons hàbits alimentaris.
- Mesures relatives a la sensibilització dels horaris
 - o Conscienciació al col·lectiu per explicar els beneficis dels nous horaris (qualitat educativa i salut).
 - o Donar a conèixer els efectes negatius de la jornada intensiva. Els alumnes de secundària sobretot dels instituts públics acostumen a fer jornades intensives de 8-8:30h a l'entrada i de 15h-15:30h a la sortida, amb la conseqüència directa que, depenent de la distància amb el seu domicili, poden fer l'àpat del dinar més tard de les 15.30h i fins i tot a les 16h, amb les conseqüències que això comporta per a la salut. Aquest horari tardà d'àpat al migdia, a més, provoca que els adolescents acabin sopant tard, vagin a dormir tard, etc.
 - o Sensibilitzar sobre els beneficis d'una compactació d'horaris als instituts (adoptant horaris d'entrada semblant als actuals i sortida mitja hora més tard, o directament posant l'horari de 9 a 16h, però permetent entre mig de la jornada, sobre les 12.30-13h, per exemple, una aturada per a fer l'àpat del migdia, un horari molt més saludable per dinar que el de les 15.30-16h).

Possibles barreres

- La resistència al canvi per part de l'equip de mestres i sindicats.
- Problemes amb les famílies, que s'han d'acomodar a un nou horari.

C. Normativa

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a les extraescolars
 - o Incorporar i integrar les activitats extraescolars a l'entorn escolar (coordinació del lleure educatiu). Es planteja que aquestes activitats es realitzin a l'escola, a continuació de l'horari lectiu, facilitant d'aquesta forma que hi puguin accedir més persones.
 - o Establir que les activitats extraescolars comencin abans i acabin com a molt fins a les 19.00h.

- Mesures relatives a l'ús dels equipaments escolars
 - o Utilitzar els patis de les escoles, dels instituts i gimnasos per a fer les activitats extraescolars esportives (molts cops estan infrautilitzats); considerar les escoles també com a equipaments socials i comunitaris per a propiciar la seva obertura a partir de les 16:30h.
 - o Avançar les extraescolars esportives i fer-les al centre (pati i gimnàs). Realitzar en la mesura del possible les activitats extraescolars a dins el centre; col·laboració entre les empreses públiques i privades i l'escola. Si els petits es queden a fer extraescolars al centre escolar, els equipaments no estan sobre ocupats i els joves no han de fer extraescolars a hores tant tardanes. També les instal·lacions s'optimitzen.
- Mesures relatives a dinar a l'escola
 - o Realitzar dos patis dins l'horari de 9 a 14h i possibilitant que es pugui menjar a l'escola o anar a dinar a casa.
 - o Incloure l'àpat del dinar dins l'horari lectiu escolar. D'aquesta forma no seria necessari comptar amb personal extern per a aquesta activitat (monitors de menjador).
 - o Proposar els següents horaris als instituts:
 - 8-10h: classe.
 - 10h: descans de 20 minuts.
 - 10:20h-12:20h: classe.
 - 12.30h: dinar
 - 13.30-15.30h: classe.
 - (Fer diferents torns de menjador segons curs dels adolescents).
 - o Realitzar l'àpat del migdia a l'institut entre les 12.30h i les 13.30h. Hi ha joves que no fan els tres àpats del dia (esmorzar), si dinen a l'institut es garanteix el dinar. Dinar per torns a l'institut (per la capacitat limitada dels espais de menjador dels instituts per a acollir de cop un alt volum d'alumnes).
 - o Integrar el temps del dinar dins l'horari extra lectiu de l'institut afegint 1 hora més (sortida de l'institut a les 16h).
- Mesura relativa a calendari escolar
 - o Reduir l'horari lectiu al llarg de l'any per tal d'allargar el calendari lectiu i que no hi haguessin tants mesos de vacances. Al mes de febrer caldria fer unes petites vacances. Reduir l'horari lectiu a l'estiu, que l'horari estigui a les hores de menys calor.

Possibles barreres

- Barreres relatives a extraescolars
 - o A molts centres allarguen les activitats extraescolars perquè els pares puguin anar a buscar els fills quan surten de la feina.
- Barreres relatives a calendari escolar
 - o Allargar el calendari al setembre o al juny implica hores lectives amb molta calor.
 - o L'horari intensiu als instituts va reduir molt la conflictivitat als centres escolars quan es va fer en el seu dia. Si s'implanta l'àpat del migdia poden tornar els conflictes.

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a la subvenció d'extraescolars
 - o Subvencionar les activitats extraescolars per evitar segregació i que siguin inclusives.

- Penalitzar empreses d'extraescolars que fan horari tardà. Hi ha propostes que van en la línia de no subvencionar cap activitat extraescolar més enllà de les 19h i que els ajuntaments no cedeixen els espais dels centres educatius més enllà d'aquesta hora.
- Mesures relatives a dinar a l'escola
 - Tenir molt en compte el factor econòmic que suposa la despesa de l'àpat del dinar per a una família; facilitar més beques menjador.
 - Subvencionar els àpats i els serveis de menjador als instituts (que sigui ràpid i saludable).

Possibles barreres

- Barreres relatives a dinar a l'escola
 - Cost associat al pagament del menjador o càtering (famílies o Departament).
 - Manca de recursos per poder oferir servei de menjador, ja que molts instituts no disposen ni de menjador ni de servei de menjador o càtering.
 - Dificultat a l'hora de gestionar el menjador (beques).
- Mesura relativa a les extraescolars
 - Despesa possible per a les activitats extraescolars.

E. Negociació col·lectiva

Mesures facilitadores

- Avançar el començament de l'horari escolar a les 8h.
- Establir l'hora de dinar entre les 13h i les 14h per les escoles, d'una banda i l'escurçament de la pausa del migdia en 1 hora i 30 minuts, amb un horari establert, per exemple de 9 a 12.30 i de 14 a 16, per una altra banda.
- Racionalitzar el calendari lectiu, arribant al consens de repartir les vacances al llarg de l'any en comptes de centralitzar-les totes a l'estiu.
- Estudiar la possibilitat que no hi hagi monitors al menjador escolar i que aquestes funcions siguin assumides pels docents.
- Possibilitar que el professorat dini a l'institut i condicionar espais adequats per a fer-ho.

Possibles barreres

- Barreres relatives a dinar a l'escola
 - Compactar l'horari fa que els infants no puguin dinar a casa (i molts pares ho volen, per qüestions econòmiques, de compartir temps en família, qualitat del menjar fet a casa –és més sa i bo el dinar de casa-).
 - Dificultat de conciliació amb els horaris de les famílies (laborals).
 - Adaptació dels joves (treure l'entrepà del pati de les 11h perquè a les 13h-13.30h tinguin gana/esmorzar fort a casa).
 - Adequació de les instal·lacions (si els infants dinen al centre escolar).

F. Innovació

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a dinar a l'escola
 - Permetre portar la carmanyola a l'escola, tot i que es considera millor càtering que carmanyola per assegurar que es pren un àpat equilibrat i saludable.
 - Adequar l'espai al menjador (si han de menjar a l'escola).
 - Adequar tots els centres escolars amb cuina pròpia (perquè el menjar sigui el més casolà possible). Portar a terme assessorament dietètic als centres

- escolars. – Oferir des del menjador escolar un dinar més lleuger i, consegüentment, més ràpid (plat únic).
- o Flexibilitzar els horaris de cada cicle a l'hora del menjador.
- o Muntar 'Street food' als instituts: barracó que es pugui muntar als instituts amb els àpats del migdia.
- Mesures relatives a la distribució i impartició d'assignatures
 - o Establir que les assignatures de la tarda siguin suaus (dibuix, plàstica, EF).
 - o Acabar amb els deures fora de l'horari escolar (per facilitar un temps de qualitat pels infants, per fer extraescolars, jugar, estar amb la família). Que els infants no tinguin tanta càrrega.
 - o Potenciar campus online i assignatures semi-presencials.

Possibles barreres

- Resistència corporativa al canvi, principalment per part dels docents, però també per part de AMPES.
- L'actual paradigma educatiu (costarà canviar-lo).
- Capacitat dels instituts que no disposen d'instal·lacions adequades per a tots els joves de secundària; capacitat logística i d'infraestructures.

G. Altres

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a sincronització d'horaris
 - o Unificar hores lectives de centres públics i privats. Fer que els horaris de l'escola concertada i de l'escola pública fossin iguals.
 - o Sincronitzar els horaris escolars amb els horaris laborals.
- Mesures relatives a la millora del transport
 - o Incorporar una línia d'autobusos de transport escolar per tal d'optimitzar temps de trasllat de casa a l'escola.
 - o Millorar el transport escolar a comarques.
- Oferir serveis municipals que garanteixin el teixit educatiu per zones a totes les ciutats.
- Establir que hi hagi voluntaris per la logística i que s'inclogui al seu expedient acadèmic.
- Integrar a la família en la posada en funcionament de la racionalització horària.
- Respectar les directrius del Departament d'Ensenyament en relació a l'equilibri de les assignatures ja que així es guanyaria en rendiment.
- Facilitar treballar des de casa quan els infants tenen entre 0 i 3 anys.

Possibles barreres

- Dietes diferents (celíacs, al·lèrgies alimentàries, etc.).
- La dinàmica de les televisions (amb l'horari d'establiment de les tarifes de la publicitat en un prime time massa tardà avui en dia).

Altres consideracions

- L'entrada d'educadors socials i altres serveis durant la franja horària de la tarda seria molt beneficiós per als alumnes i famílies desafavorides.
- És del tot necessari que la reforma horària al teixit productiu (empreses) es porti a terme per a què siguin possibles els horaris en l'àmbit educatiu (fills i pares).
- També s'assenyala com a una possibilitat la jornada continua (deixant les hores lectives pels matins i deixant les tardes per activitats lúdiques o per estar amb la família).

- La reforma horària hauria de contemplar també consideracions i reflexions entorn les llars d'infants (escoles bressol) i la formació d'adults.
- La reforma horària no contempla, dins la seva teorització, la pauta horària dels infants que es troben a la franja de 0-3 anys, tenint en compte que caldria reduir el nombre total d'hores que els infants passen als centres per tal que hi hagués més temps per relacionar-se amb la família.
- El sistema educatiu dels Països Nòrdics són bons exemples a seguir. S'hauria d'importar la seva manera de funcionar ja que són models il·lustratius del que hauria de ser un sistema educatiu.
- Cal tenir en compte les circumstàncies específiques que pot haver-hi a un municipi petit a l'hora de determinar els horaris de l'escola i que poden no ajustar-se a les pautes horàries que proposa la reforma horària.
- Seria necessari que hi hagués llars d'infants a prop de les feines.
- El percentatge més elevat de sindicats plantegen aquesta qüestió de forma contextualitzada i des d'un punt de vista pedagògic. Tot i així, és cert que hi ha posicionaments "egoistes" per part de sindicats corporativistes, sense que això vulgui dir que totes les persones que en formen part hi estiguin d'acord.
- S'ha parlat sobre la importància d'anar a dormir d'hora; potser no cal que els adolescents comencin l'institut tant d'hora. A més, han proposat que els joves haurien de començar més tard i així esmorzar a casa, ja que molts van a classe sense haver menjat res a casa abans de sortir.

3.3. EIX 3: EDUCACIÓ MÉS 18 ANYS

A. Recerca/Proves pilot

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

B. Sensibilització/Comunicació

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

C. Normativa

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a la relació Universitats/Empreses
 - o Potenciar horaris adequats al món de les empreses per fomentar la col·laboració entre les universitats i el món laboral; donar alguna facilitat més a les persones que estudien (més flexibilitat horària).
 - o Convalidar, per part de l'empresa, hores segons horari laboral de l'estudiant: pacte amb l'empresa.
- Mesures relatives als horaris
 - o Establir l'opció que a la universitat es puguin regular també els horaris, creant un model. Normativitzar l'activitat lectiva.
 - o Establir que tots els horaris haurien d'anar 1 hora abans (començar a les 7h pel matí i començar a les 14h per la tarda).
 - o Establir les classes del torn de tarda dins la franja de 15h a 19h.
 - o Racionalitzar del calendari lectiu, reduir les hores lectives i ampliar el calendari.
 - o Donar l'opció de fer un percentatge d'assignatures presencials i un altre percentatge no presencial i que les assignatures presencials estiguessin en horari de matí (per exemple, de 8 a 13h).

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Mesures facilitadores

- Patrocinar, per part de les empreses, els estudiants universitaris (que s'incorporin abans d'acabar la carrera i ja tinguin la feina). Per exemple: que dues hores diàries de la universitat es poguessin realitzar en una empresa i així anar adquirint experiència.
- Donar més beques perquè els estudiants puguin dedicar-se als estudis i no hagin de veure's obligats a treballar; més crèdits/préstecs de l'administració als universitaris.
- Donar ajudes per a la gent que estudia un màster i així fer-lo a horaris millors (beques, ajuts a empreses que tinguin treballadors que es formen en el sector de l'empresa...)

Possibles barreres

- Cost econòmic de les mesures esmentades.

E. Negociació col·lectiva

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

F. Innovació

Mesures facilitadores

- Mesures relatives al format de les classes

- Fer més ofertes de cursos en línia (ex. UOC) i fomentar l'educació en línia (per baixar els desplaçaments) combinada amb la presencial. Per exemple, que les universitats ofereixin classes a través del "GoToWebinar".
- Avançar el sistema d'educació en línia ja a l'institut, "aprendre a aprendre".
- Mesures relatives als serveis que presta la Universitat
 - Donar l'opció de sopar a la universitat (a les universitats ara es pot fer l'àpat del dinar però no hi ha l'opció (en general) de poder fer l'àpat del sopar en un horari saludable).
 - Oferir servei de biblioteca amb horari de 24h per cobrir les necessitats de la gent que treballa i/o estudia i fa diferents horaris. En comptes d'obrir els 15 dies abans dels exàmens, que hi hagi una biblioteca/aula que tot l'any obri les 24 hores (això facilita el temps d'estudi a la gent que treballa i que vol estudiar a la vegada. Adequar els equipaments).
- Mesures relatives a compatibilitat estudiar i treballar
 - Aconseguir que els graus universitaris ocupin franges horàries de matí o tarda per poder compaginar estudis i feina. Potenciar Graus semi-presencials, fent les assignatures presencials en franges horàries compactades.
 - Avançar els horaris dels estudiants que tenen més capacitat econòmica i per tant no necessiten treballar.

Possibles barreres

- Barreres relatives a la compatibilitat d'estudiar i treballar
 - Amb els actuals horaris i l'elevat preu dels estudis universitaris, sumat a l'avaluació continuada del 'Pla Bolonya' és molt difícil estudiar i treballar alhora per pagar-se la carrera.
 - Reticències dels estudiants a demanar crèdits.
- Barreres relatives als horaris
 - Adaptació al nou horari.
 - Reticències de la comunitat educativa (professors i direcció dels centres).

G. Altres

Altres consideracions

- Cal tenir en compte que el canvi horari de les empreses hauria de comportar el canvi horari de màsters.
- Els horaris a la universitat són més flexibles.
- A l'hora de racionalitzar el calendari lectiu es considera que caldria tenir en compte la qüestió del clima.
- Les realitats de les persones estudiants són molt diverses i diferents, fet que impossibilita assenyalar pautes horàries en aquest sector. D'altra banda, hi ha ensenyaments que només es fan a la tarda o al matí, fet que també dificulta un possible canvi horari.
- No s'hauria de facilitar o permetre que l'horari de qualsevol estudi acabés a les 22h.

3.4. EIX 4: ADMINISTRACIÓ

A. Recerca/Proves pilot

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

B. Sensibilització/Comunicació

Mesures facilitadores

- Sensibilitzar els treballadors públics que el canvi horari suposa una millora per a la seva salut (recomanacions d'hàbits saludables).
- Realitzar campanyes de sensibilització sobre les avantatges de fer ús de l'administració electrònica i tecnològica.
- Sensibilitzar a la ciutadania que els càrrecs electes no estan totes les hores del dia al servei del ciutadà.

C. Normativa

Mesures facilitadores

- Establir que les lleis de procediment administratiu obliguen a les administracions a emprar tramitació electrònica.
- Establir que els processos contractuals prioritzin les persones que resideixen a prop del lloc de treball.
- Vetllar per les condicions d'igualtat (paritat home-dona).
- Simplificar els mètodes d'identificació digital i que els certificats siguin vàlids i d'ús generalitzat.

Possibles barreres

- La normativa i la competència legislativa.

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Mesures facilitadores

- Premiar les bones pràctiques en matèria d'innovació a totes les empreses públiques.
- Discriminar positivament les operacions electròniques (tràmits i gestions) que es facin i, per exemple, que hi hagués una rebaixa o descompte de l'import de les taxes a satisfer.

Possibles barreres

- Falta d'inversió en tecnologia a l'empresa pública (caldrà doncs prioritzar recursos).

E. Negociació col·lectiva

Mesures facilitadores

- Oferir les dues possibilitats:
 - mantenir la possibilitat de fer una pausa entre les 10h i les 14h (30 m. es veuria incrementada en 10 minuts la pausa establerta actualment), sortint a les 15h, i,
 - incrementar l'horari laboral fins a les 15:30h integrant 30 minuts per fer l'àpat de dinar (entre les 12 i les 13h). En el mateix sentit, també es podria contemplar la possibilitat de reduir la pausa de mig matí a 10 minuts i sortir de la feina a les 15:20h havent dinat (30 minuts per dinar).
- Substituir la pausa de l'esmorzar per la del dinar.

- Canviar l'horari de permanència de 9h a 14h pel de 8h a 13h. També es podria compactar els horaris de 9 a 16h.
- Flexibilitzar horaris (a decisió del treballador), reduint la franja de presència obligatòria a la feina.
- Fer ús dels permisos retribuïts a la feina privada per part del càrrec electe per millorar la seva conciliació horària amb la seva funció pública. Això suposa sensibilitzar positivament sobre aquesta qüestió (beneficis que un càrrec electe treballi a l'empresa).
- Oferir al ciutadà els serveis en horari compactat segons la reforma horària, alhora que pot donar servei un dia a la tarda per facilitar les gestions. En aquest sentit, l'administració ha de facilitar encara més l'accés a gestions online.

Possibles barreres

- La previsió d'una negociació col·lectiva dura.
- Falses flexibilitzacions. Per exemple: començar a les 7:30h i sortir a les 15:30h sense haver dinat i no treballar per la tarda.

F. Innovació

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a la Formació
 - o Facilitar el desenvolupament de les competències com la gestió del temps.
 - o Realitzar campanyes d'accessibilitat a l'alfabetització digital per a persones grans i altres col·lectius seria una altra de les propostes per a impulsar la participació al govern obert.
 - o Crear promotors interns de la formació dins el sector que siguin persones voluntàries (qui ensenya és un igual).
- Mesures relatives a la facilitació de tràmits amb l'administració
 - o Facilitar la cita prèvia i organitzar l'atenció al ciutadà.
 - o Garantir una usabilitat idònia dels programes informàtics que conformen l'administració electrònica.
 - o Disposar d'un complet catàleg de serveis públics publicat en diversos formats i ben difós a la ciutadania.
 - o Facilitar la gestió d'autoconsum de documents oficials (quiosc d'expedició). Generalització dels mecanismes amb els que s'opera.
 - o Facilitar punts on fer els tràmits electrònics per a aquelles persones que no tenen accés a internet o que no disposen de l'equip informàtic corresponent i on a més hi hagués algun tipus d'acompanyament.
- Mesures relatives a la organització del treball i horari laboral
 - o Fer les reunions de treball dins la franja horària de 9h a 12h i els actes públics dins la franja de 16h a 19h.
 - o Lluitar contra el presencialisme (potenciant el treball per objectius) mostrant exemples de bones pràctiques.
 - o Treballar fent una òptima gestió de les tasques i revisió de la planificació.
 - o Modernitzar l'administració, per exemple, realitzar videoconferències i així estalviar temps en trajectes.
 - o Plantejar possibles canvis d'horaris dels serveis d'atenció al públic, però en cap cas que suposin una reducció.
 - o Avançar l'audiència pública al Ple. Proposta: audiència pública a les 17h i Ple a les 18h.
 - o Establir torns en la presència dels actes públics dels càrrecs polítics; permetre la distribució.

- Mesures relatives a agenda política
 - o Millorar la gestió de l'equip del polític quant a repartiment de tasques i horaris.
 - o Programar l'agenda política del càrrec electe de forma transparent i pública, a mig i llarg termini.
 - o Confeccionar agendes per al període de mandat polític.
 - o Programar els actes públics de les administracions tenint en compte els criteris que proposa la reforma horària.
- Mesures relatives a dinar a la feina
 - o Habilitar espais (office) per a poder fer l'àpat del dinar en el lloc de treball. Es podria fer ús d'aquests espais per a la pausa del matí i suposaria no haver de sortir fora de l'edifici on es té el lloc de treball.
 - o Arribar a acords amb la restauració propera al lloc de treball (econòmics i àpats lleugers per dinar: mig menú actual).
 - o Acordar amb serveis de càtering que puguin servir el dinar on es treballa.

Possibles barreres

- Barreres relatives a organització treball i horari laboral
 - o Hàbits de treball actuals.
 - o Poca productivitat en determinades hores.
 - o Oposició particular als canvis d'una part del personal.
 - o Personal desplaçat, sense possibilitat de tenir un espai fixe de treball.
 - o Pervivència del presencialisme.
 - o Les inèrcies negatives que són difícils de trencar, per falta de formació i també per falta de bons exemples.
 - o No uniformitat dels horaris entre les administracions. Actualment no tots els sectors tenen uns horaris homogenis, per la qual cosa això dificultaria els canvis per la impossibilitat de conciliar vida laboral i familiar.
 - o La manca de recursos tecnològics; no és possible dur a terme el treball a distància per falta d'inversió en tecnologia per part de l'administració o les empreses.
 - o La cultura organitzativa establerta des de fa molt temps. Resistència als canvis per part de l'administració.
- Barreres relatives a dinar a la feina
 - o La inexistència d'espais habilitats per a fer els àpats (office).
 - o Mantenir el costum de fer un àpat de dinar de dos plats (dinar excessiu).
- Barreres relatives a la facilitació de tràmits amb l'administració
 - o La plantilla de l'administració no coneix l'administració electrònica.
 - o Dificultat d'accés a mitjans electrònics. La fractura digital que es presenta quan un sector de la ciutat queda exclosa de les noves tecnologies de la informació i la comunicació (barreres informàtiques).
 - o La deficient usabilitat de certes plataformes de tramitació.
 - o Creença que la informàtica ha deixat pel camí la fiabilitat.
 - o Hi ha segments professionals i laborals que no han entrat a la tramitació electrònica (ho fa una gestoria).
- Barreres relatives a agenda política
 - o Dificultat de coordinar agendes de la ciutadania i agendes polítiques (comerços, AAVV i entitats en general).
 - o Els càrrecs electes tenen, en molts casos, dues ocupacions o una ocupació laboral quasi completa fora de l'administració.
 - o L'administració sovint és la primera que no compleix amb el que predica.

- Desconeixement per part de les entitats de les agendes dels càrrecs polítics.

G. Altres

Mesures facilitadores

- Adaptar el sector de la restauració als nous horaris dels àpats (dinars més lleugers proposant plats únics).

Possibles barreres

- Preus dels habitatges propers al lloc de treball excessius, que comporten haver de fer desplaçaments llargs des del lloc on es resideix.

Altres consideracions

- Una part de l'administració podria ser facilitadora del canvi (escoles, instituts, serveis administratius). Existeix el paper exemplificador de l'administració.
- Per part de la Generalitat hi ha d'haver indicacions i supervisió, fent que totes les administracions vagin implementant els canvis que comporta la reforma horària.
- Demanda de flexibilitat de noves persones per canvi d'horaris, demanda d'horari flexible per a la resta de personal.
- Existeix un canvi de visió de la vida per part dels joves. Els participants pensen que les noves generacions no estan disposats a treballar de sol a sol. Les noves generacions valoren més el temps d'oci personal i no volen perdre'l.
- Cal tenir en compte que hi ha molts llocs de treball públics que no poden ajustar-se a la Reforma Horària. Tot i així, seria positiu que també se'ls considerés a l'hora de fer campanyes de sensibilització amb recomanacions sobre la gestió horària (hàbits quotidians quant a: àpats, hores de son, descansos...).
- El fet que hi hagi un canvi en tots els eixos, facilitarà que els càrrecs polítics també puguin avançar la seva jornada.
- Popularitzar nous conceptes que presenten un sentit positiu de l'Administració, p. ex.: govern obert.

3.5. EIX 5: COMERÇ I CONSUM

A. Recerca/Proves pilot

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a recerca
 - o Conèixer les necessitats locals quant a consum i comerç mitjançant la realització d'estudis de mercat.
 - o Estudiar què es pot fer amb les grans cadenes de centres comercials i supermercats, que acostumen a basar la seva competitivitat en horaris extensos i preus baixos (fent així dumping sobre el comerç local).
 - o Analitzar de manera sectorial en quins models de negoci es pot reduir la forquilla horària (sobretot la de tancament).
- Mesures relatives a proves pilot
 - o Fer proves pilot amb els nous horaris per barris, associacions de comerciants, etc. i fer campanyes de difusió.

B. Sensibilització/Comunicació

Mesures facilitadores

- Establir segells als establiments, amb publicitat (tipus RSE). Fomentar la creació d'un etiquetatge pels comerços que segueixin la bona pràctica d'horaris, salaris (economia del bé comú); manual de bona praxis als comerços amb horaris humanitzats.
- Portar a terme campanyes de sensibilització per als comerciants per desmentir falsos mites com "més hores obert més vendes".
- Fomentar l'aplicació de les noves tecnologies als hàbits de compra.
- Fomentar que les persones amb horari flexible evitin les hores puntes dels comerços.
- Potenciar el comerç local, evitant el model americà o francès.
- Dur a terme campanyes de conscienciació per a comerciants (per tal que tanquin abans) i compradors (que vagin a comprar en horaris més avançats).
- Fomentar el producte i el comerç de proximitat (proper al lloc on vius / treballes, per tant, estalvi de temps en desplaçaments).

C. Normativa

Mesures facilitadores

- Crear una normativa per racionalitzar els dies festius, sense cedir a les pressions dels *lobbies*.
- Reduir el total d'hores per a poder obrir els centres comercials (menys de 72 hores).
- Regular els horaris de les gran superfícies, fent que tanquin a les 20h.
- Establir un cert control als establiments que obren fora d'horari i/o 24 hores facilitaria la consecució.
- Proposar un horari de tancament obligat de 10 a 19h, descansant una hora al migdia; establir que els comerços només tanquin 30 minuts al migdia (compactar horaris comercials, sobretot a la franja del migdia, per avançar l'hora de tancament).
- Establir que les superfícies més grans obrin una o dues hores més tard.
- Adaptar els horaris dels mercats municipals als nous hàbits de consum i que ofereixin nous serveis, com el de restauració dins les parades o venda de productes més elaborats.

- Establir diferents horaris depenent de la tipologia de comerç.
- Promoure que els mercats i botigues d'alimentació facin horari més matiner, per exemple de 8 a 19h.
- Revisar la normativa de preus de lloguer de locals i comerços podria incentivar aquest objectiu; també regular els preus de lloguer, si calgués.

Possibles barreres

- L'actual llei dels horaris comercials; hi ha una competència deslleial de les grans superfícies cap al comerç de proximitat.
- És difícil implantar aquesta mesura ja que Catalunya no té competència per aplicar-la.

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Mesures facilitadores

- Efectuar descomptes en impostos als comerços que implementen mesures per a la conciliació de la vida laboral i familiar.
- Potenciar polítiques i iniciatives que afavoreixin el comerç de proximitat i les botigues de barri.
- Incentivar fiscalment els comerços que tinguin horaris racional (carnet de punts), llavors si tenen incentius fiscals el seus productes podran tenir preus més barats; elaborar un índex d'organitzacions / comerços amb horaris correctes.
- Propiciar la unió entre empresaris i comerciants per donar una veu única. Caldria fer campanyes, incentivar a nivell municipal amb beneficis fiscals; treball de concertació per comerços de barri i arribar a acords conjunts respecte dels horaris.

E. Negociació col·lectiva

Mesures facilitadores

- Fer quadres d'horaris de treball en base a les persones i hores de compra. No posar primer persones sinó posar horaris, i després que les persones escullin els horaris que millor els hi vagi.
- Realitzar còmput d'hores anual en funció del lloc i l'estació.

Possibles barreres

- Contractació precària en les grans superfícies. La majoria són dones, que són les qui acaben gestionant els horaris familiars.
- Les botigues petites no tenen capacitat per pagar igual sou tot l'any i fer menys hores a l'hivern, com sí fan, per exemple, les fleques, que fan diferents horaris de treball en funció de l'estació pagant igual tot l'any.

F. Innovació

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a promocions i descomptes en funció de l'horari de compra
 - o Fomentar els bons hàbits en la compra d'alimentació; incentivar amb mesures positives (descomptes, serveis...) hàbits de compra alineats amb els nous horaris. Fer ofertes comercials a les hores centrals del dia per incentivar el consum en aquesta franja horària; gravar els preus dels productes/serveis de compra segons l'horari en què es comprin (a partir de les 18.30h i fins les 20h o 22h).

- Fer descomptes dins uns horaris determinats. Els forns de pa ho fan, premien els consumidors a diferents horaris del dia. A alguns supermercats, fer 2x1, i a una hora determinada s'elimina la promoció.
- Penalitzar la compra amb preus més alts a partir de les 17h (per exemple, als bars es fa això, a partir d'una hora en concret es canvia el preu a "pub", i la gent ho accepta).
- Eliminar possibles promocions a partir d'una hora en concret. Això ho pot fer la botiga independent, no les franquícies, que tenen un preu determinat.
- Mesures relatives a la formació dels comerciants
 - Formar el petit comerç en tècniques de venda.
- Mesures relatives als horaris
 - Adaptar-se als horaris escolars. Mentre els nens fan extraescolars, els pares/mares compren.
 - Compactar l'horari d'hivern al petit comerç per equiparar les diferències entre el petit comerç i la gran superfície.
 - *Sectorialitzar* els horaris en funció del producte.
 - Unificar criteris en l'horari dels comerços per poblacions o barris.
 - Crear alternatives horàries, com la de disposar d'un dia a la setmana amb obertura horària diferent (un dia obert al migdia, per exemple).
 - Permetre obrir fins més tard un dia laboral,. Fer horaris que fan a França, per exemple, que un dia tanquen més tard i la resta de dies fan horaris més reduïts (i dissabtes plegar més aviat). O tancar tots els dies a les 18h, excepte un dia que tanquen a les 20h.
- Mesures relatives als serveis de les zones comercials
 - Habilitar i/o facilitar espais per a la custòdia d'infants en zones comercials.
 - Construir pàrquings soterrats a preu únic i més barat, això ajudaria a anar al centre a comprar. Possibilitar el fet que els pàrquings a la ciutat siguin econòmics per així mantenir el model i lluitar contra els centres comercials.
- Mesura relativa al model de venda
 - Fomentar la venda on line (per exemple, fent una plataforma en línia per al petit comerç i mancomunant el repartiment i venda on line). S'ha destacat els avantatges de les vendes online i les botigues que utilitzen les plataformes virtuals per a vendre els seus productes. Adaptar-se a aquestes noves formes de venda poden ajudar a compactar els horaris i reduir així la necessitat que les botigues estiguin massa hores obertes al públic. Ara es complementa la compra on line i la compra presencial. La gent va al carrer a veure els productes i a visitar la botiga i després fa la compra en línia i vice-versa.
- Mesura relativa al model de negoci
 - Concentrar els comerços en els centres de les ciutats (l'oci és el model mediterrani que ens identifica i que hem de conservar).

Possibles barreres

- Barreres relatives als horaris
 - Les grans companyies tenen més facilitats per obrir més hores, això repercuteix molt en el comerç local.
 - Uniformitzar els horaris completament, de tot tipus de comerç i de tots els territoris.
 - Dificultat de l'establiment de controlar determinats horaris amb preus diferenciats. Hi haurà persones que no podran comprar en horaris més racionals per determinats motius (caldrà que disposin d'una targeta a on ho acrediti).

- Tancar a les tardes excepte un dia, com la banca, pot suposar la pèrdua de molts llocs de treball i l'increment de les gestions via Internet.
- Barreres relatives al model de negoci
 - Els lobbies de distribució estan combatent activament contra el model de comerç local. La publicitat continua de les grans superfícies que encamina el consumidor cap a aquest tipus de compra.
 - Botigues "de conveniència" (tipus Carrefour Express, que cada vegada proliferen més).
 - La reticència de les grans superfícies a no voler fer canvis que suposin una possible pèrdua de competència.
 - Dificultat a l'hora d'accedir a segons quins comerços. Dificultat d'aparcament. Hauria de ser més fàcil aparcar que als pàrquings a l'aire lliure. La manca d'aparcament gratuït als eixos comercials dificulta l'accés del consumidor al petit comerç.
 - Que no es posin d'acord totes les botigues.
 - Cal distingir els horaris de les zones turístiques de la resta.
 - Als municipis turístics hi ha estacionalitat, sobretot en el petit comerç (no als grans establiments), que es podria compensar amb una contractació discontinuada.
 - Tenir en compte que hi ha territoris que viuen, en gran part, del turisme i que els horaris dels comerços, restauració... estan subjectes a aquesta font d'ingressos.
- Barreres relatives al model de venda
 - Venda on line.
 - L'esclatxa digital.
 - Pèrdua de l'atenció personalitzada.
- Barreres relatives als hàbits de consum
 - La resistència de canviar els hàbits: vivim en la sinèrgia del "ja està bé tot" o del "és impossible canviar-ho" sobretot si aquest canvi depèn de molta gent.
 - El fet que hi hagi un gran nombre de compradors que acostumen a comprar en horaris molt diferents podria fer que la mesura trigués o fos difícil d'implantar. També ho dificulta l'existència avui dia d'horaris molt difusos.
 - La majoria dels compradors prioritzen, abans que d'altres aspectes, el baix preu dels productes.
- Moltes botigues funcionen per objectius, moltes franquícies potser no voldrien treure promocions segons l'horari de compra per arribar als objectius.

G. Altres

Mesures facilitadores

- Facilitar la mobilitat dins les àrees comercials (barris, municipis, etc.); establir com a àrees de vianants les zones comercials i possibilitar tiquets de pàrquing barats per als consumidors.
- Tancar la cuina a les 21h a les àrees de restauració (restaurants, bars).
- Potenciar les compres via telefònica per a la gent gran.

Possibles barreres

- La idea que instaurar jornades compactes limita la compra del migdia de la població.
- La possibilitat que l'empresa privada i el món privat no s'adapti a aquest horari.

Altres consideracions

- S'ha comentat l'elevat accent que si li atorga al tema de la "productivitat", i s'ha posat èmfasi en què "cadascú pot ser productiu a una hora del dia diferent".

3.6. EIX 6: CULTURA I OCI INDÚSTRIA CULTURAL

A. Recerca/Proves pilot

Mesures facilitadores

- Dur a terme proves pilot que minimitzessin els riscos del canvi d'horaris (garantint, per exemple, la facturació, etc.)

B. Sensibilització/Comunicació

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

C. Normativa

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a mitjans de comunicació
 - o Establir una llei als mitjans de comunicació marcant la franja horària de 20 a 23h com a *prime time*. Per exemple, programar els espais informatius a les 20h per tal de desplaçar l'hora punta o el *prime time* (TV) o programar els espais de TV per a gent jove en horaris més avançats (ex. "Merlí"). Penalitzar econòmicament la programació a partir de les 23h (costos més elevats).
 - o Normativitzar per tal que no s'emetin programes d'alt interès públic en hores intempestives (per exemple, futbol).
 - o Condicionar les concessions de llicències televisives a la obligatorietat de mantenir una programació infantil-juvenil entre les 17 i les 20h, informatius de 20 a 21h i *prime time* de 21 a 23h.
- Mesures relatives a esdeveniments i equipaments culturals
 - o Establir que les activitats festives públiques nocturnes s'iniciïn abans de les 21.00h.
 - o Establir que els concerts comencin a les 0h, passar-los a les 22h.
 - o Establir que les festes (majors, etc.) comencin a les 22h com a molt tard.
 - o Avançar com a mínim una hora els espectacles (teatre, etc.) per facilitar l'avançament de l'àpat del sopar.
 - o Canviar la llei d'espectacles joves, regulant l'hora d'acabament dels esdeveniments com a molt tard a les 2.30h.
 - o Aprovar una normativa municipal per tal que els espectacles de carrer i les festes majors acabin com a molt tard a les 0h.
 - o Regular els horaris dels equipaments culturals (biblioteques, museus, etc): tancar més d'hora i no tancar al migdia. A les biblioteques, que tanquin a les 19h en comptes de a les 21h. Que obrin a les 8 del matí i no tanquin al migdia. Obrir el caps de setmana per facilitar l'accés a les famílies.
- Mesures relatives a cinemes
 - o Establir la sessió "golfa" dels cinemes com a molt tard a les 22h.
-
- Mesures relatives al sector de la restauració
 - o Establir els sopars als restaurants a partir de les 17h i fins les 22h.
 - o Oferir menús lleugers al migdia.
 - o Tancar abans els restaurants i així els bars ampliaran l'hora d'obertura (obrint abans) i podran tancar també abans.

Possibles barreres

- Barrera normativa: Catalunya està a dins d'Espanya i no pot regular-ho tot.
- Barreres relatives a mitjans de comunicació
 - o Les empreses publicitàries fan pressió per aprofitar l'oportunitat de disposar de més hores de *prime time* (és el que passa actualment, amb els horaris extensos de *prime time* a la nit).
 - o Les TV privades no es poden permetre modificar el *prime time* i perdre inversions en publicitat.
 - o Dificultat de no poder posar normes de franja horària als mitjans de comunicació privats i als mitjans estatals. Això podria afectar negativament a la televisió de Catalunya i aquesta perdre anunciants.
 - o La CCMA (Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals) ha de ser la primera a fer aquest canvi.
 - o
- Barreres relatives a hàbits de consum
 - o El consum cultural està molt lligat als horaris de la feina i al temps de lleure (si les extraescolars acaben tard, el temps de lleure es redueix molt).
 - o Com el temps de lleure té diversos àmbits i en depèn d'ells (treball, estudis, etc.), se solapen.
 - o Existeix la creença que l'oci i la cultura s'han d'adaptar a una demanda que és variable i al canvi en la normativa laboral. Aquesta adaptació pot suposar una barrera que no permeti la flexibilitat o forçar a la "nova" demanda.
 - o Si es canvien els hàbits de la gent, s'ha de disposar de la capacitat de modificar la normativa laboral per resoldre el conflicte que es genera per adaptar els horaris d'equipaments culturals als nous usos.
 - o Sobre l'avançament del *prime time* només serà possible si prèviament la gent ha sortit abans de la feina, els nens arriben abans de les extraescolars, es tanquen abans els comerços, etc.
 - o

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Mesures relatives a cinemes:

- o Establir per al cinema etapes de transició, amb algun tipus de suport de garantia de facturació en el cas de fer sessions que en l'actualitat es consideren poc rendibles, com a les 21h o 19h (la sessió de les 20h és la que té més assistents entre setmana).
- o Bonificar els preus de les entrades dels cinemes de les primeres sessions (17 a 20h).
- o Oferir preus més baixos als cinemes i teatres a les primeres sessions i més cars a les darreres sessions, les que siguin en horaris més tardans.
- o Oferir al cinema una promoció de dues pel·lícules, per exemple, si entres a la sessió de més d'hora.

Mesures relatives a sector restauració

- o Obrir abans els restaurants a la nit i migdia per poder sopar/dinar abans i oferir descomptes per sopar/dinar abans (descomptes, begudes més barates, exemple: Girona 10: <http://girona10.net/>, que ofereix àpats i habitacions d'hotel, durant un cap de setmana, per 10 euros).

- **Possibles barreres**
- Barreres relatives a sector restauració

- Excés d'hores dels treballadors de la restauració i del sector turístic en general, ja que les empreses no agafen més gent (per cobrir nous horaris) sinó que paguen els seus treballadors/es per hores (durant la temporada, el que comporta precarietat i excés d'hores a la seva feina).
- Temporalitat/estacionalitat de la feina a destinacions turístiques.
- Hàbits adquirits (inèrcia).

E. Negociació col·lectiva

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

F. Innovació

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

G. Altres

Mesures facilitadores

- Sincronitzar l'horari del transport públic amb l'horari d'oci, potenciant la freqüència del transport.
- Sincronitzar l'horari del transport públic amb l'horari d'oci perquè, per exemple, si vius fora de Barcelona, els horaris de transport públic condicionen molt les sortides a la capital (per després tornar a casa).
- **Possibles barreres**
- Possible cost econòmic d'oferir més oferta de transport públic.

Altres consideracions

- Hi ha dubtes sobre com es podria adaptar l'horari del futbol.
- Existeix la creença que no s'ha de dir a la gent quan ha d'anar al cine, mirar la TV o anar a comprar.
- Tot i haver defensors del canvi d'horaris en aquest sector, també hi ha hagut assistents que veuen la reforma horària i els canvis horaris que defensa com un "intrusisme" i "imposició" per part de l'administració dels horaris i la gestió de les empreses d'oci i potser, per extensió, en el comerç.
- S'ha valorat molt positivament que, des dels teatres de Barcelona, ja fa bastant temps que han fet un avançament dels seus horaris. Això no ha fet que la gent deixi d'anar-hi, sinó que hi ha hagut un canvi d'hàbits i la ciutadania s'hi ha adaptat.
- Hi ha horaris de teatre a les 21h; això t'obliga a sopar molt tard, per exemple a les 23h, un cop ha acabat la sessió. Si vius fora de Barcelona i vols sopar a casa, l'hora de l'àpat és encara més tard.

3.7. EIX 7: CULTURA I OCI ASSOCIACIONISME

A. Recerca/Proves pilot

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

B. Sensibilització/Comunicació

Mesures facilitadores

- Portar a terme una campanya per avançar els horaris habituals de conferències i seminaris a les entitats culturals per compatibilitzar la participació en activitats amb sopar a casa, en un procés de tres anys i passar de les 20h a les 18h, paral·lelament al canvi d'hàbit en l'hora de sopar (com a exemple, el Centre de Lectura de Reus que feia els actes a les 20h, ara ho fa a les 19h).

C. Normativa

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Possibles barreres

- Incentivar les empreses amb descomptes a la Seguretat Social si faciliten que les persones treballadores facin vida associativa dins l'horari laboral (bonificacions fiscals i reconeixements).

E. Negociació col·lectiva

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

F. Innovació

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a l'organització del treball
 - o Fixar horaris d'inici i final de les reunions per tal que aquestes siguin més afectives i productives (reunions d'AMPA, de veïns...). Les reunions comencen massa tard, s'han d'avançar a les 18 o 19h.
 - o Promocionar el voluntariat des de casa (en la mida del possible), per evitar desplaçaments sempre a la seu de l'entitat.
- Mesures relatives a l'ús de les instal·lacions
 - o Rendibilitzar-ne els usos a les instal·lacions esportives, (que els entrenaments acabin abans, sobretot de les persones joves i adolescents, que acostumen a ser molt tard).
 - o No tancar les escoles i instituts a la tarda i utilitzar les instal·lacions per a pràctiques esportives (per descongestionar les instal·lacions esportives municipals i avançar així horaris d'entrenaments).
- Mesures relatives als horaris
 - o Portar a terme les conferències, activitats, etc. abans a les entitats i associacions.
 - o Dinamitzar l'associacionisme i la interacció veïnal amb l'objectiu de sortir de l'individualisme i potenciar la interacció entre les persones.
 - o Avançar totes les activitats (culturals, esportives o comunitàries) fent que com a molt s'allarguin fins a les 21h.

Possibles barreres

- Tot està interrelacionat amb els horaris de treball i s'ha de lligar a la resta d'àmbits i horaris. Per exemple, les extraescolars acaben molt tard.
- Barreres relatives a l'ús de les instal·lacions
 - o En l'àmbit dels esports, la disponibilitat dels espais és un problema.
 - o Reticències dels centres educatius per obrir les instal·lacions a la tarda.
 - o Manca d'equipaments en reduir la franja horària de trobada i reunió.

G. Altres

Mesures facilitadores

- Dur a terme a la vegada les mesures de racionalització horària a la feina i a les entitats i tercer sector.
- Plegar abans de la feina per disposar de més temps lliure per dedicar-lo a la tasca associativa.

Altres consideracions

- Cal determinar amb exactitud què s'entén per voluntariat.

3.8. EIX 8: MOBILITAT

A. Recerca/Proves pilot

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

B. Sensibilització/Comunicació

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

C. Normativa

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a accés i mobilitat a les ciutats
 - o Limitar l'ús del cotxe privat dins les ciutats per fomentar el transport públic.
 - o Condicionar les entrades i sortides de les ciutats amb aparcaments públics.
- Mesures relatives a organització del treball
 - o Crear unes acreditacions des del Departament de Treball per a les empreses que facilitin el teletreball.
 - o Potenciar l'e-treball, especialment des de l'administració.
 - o Normativitzar de forma que s'obligui a aplicar contractes amb dedicacions a l'any i prohibir els horaris fixos.
 - o Establir normatives que bonifiquin les empreses que contracten per objectius (sou base més variable segons objectius).
 - o

D. Subvencions/Ajuts/Bonificacions

Mesures facilitadores

- Construir infraestructures adequades (invertir per potenciar el transport públic, augmentar la freqüència de pas i la flota), en especial assumir de manera plena i dotar de mitjans les rodalies de Barcelona.
- Donar bonificacions i facilitats als ciutadans per moure's amb transport públic als municipis.
- Portar a terme polítiques afavoridores de preus d'habitatges per a joves per tal que puguin trobar pis proper al lloc de treball i així evitar llargs desplaçaments diaris.

E. Negociació col·lectiva

No hi ha hagut aportacions per a aquest apartat.

F. Innovació

Mesures facilitadores

- Mesures relatives a ús i tipologia de vehicles
 - o Dotar de versatilitat els vehicles (línies de barri i línies de ciutat).
 - o Afavorir l'ús del cotxe compartit.
 - o Potenciar els vehicles de baixes emissions.
- Mesures relatives a transport públic
 - o Millorar els accessos als polígons industrials amb transport públic.
 - o Introduir una xarxa de transport públic escolar.
 - o Dotar el transport públic de les grans ciutats d'una xarxa més densa.
 - o Potenciar el transport públic. Reduint el cost, incrementant la freqüència de viatges i millorant la xarxa de transport d'alta velocitat.

-
- Mesures relatives a horaris
 - Potenciar els horaris compactats i espais per dinar a la feina, així es reduirien els viatges per anar a dinar a casa.
 - Facilitar la flexibilitat horària, principalment a l'hora d'entrar a la feina, per tal d'evitar col·lapses en una franja horària determinada.
- Mesures relatives a organització del treball
 - Facilitar i donar tasques per objectius i incentivar els treballadors.
 - Establir dies i llocs de trobada perquè hi hagi contacte directe entre empresa i persones treballadores.
 - Dur a terme contractacions de persones properes al lloc de treball.
-
- Revisar els semàfors, les marques a l'asfalt, les entrades i sortides a les àrees metropolitanes.
- Facilitar la formació no presencial (adults, universitat, etc.)
- Facilitar les gestions administratives en línia.

Possibles barreres

- Barreres relatives a horaris
 - Condicions laborals dels horaris i hàbits actuals.
 - Diversitat d'horaris.
 - L'horari uniforme implica que hi hagin col·lapses viaris.
 - Pèrdua de temps (en esperes, horaris incompatibles amb horaris de feina, parades de Rodalies Renfe a totes les estacions).
-
- Barreres relatives a infraestructures
 - Les infraestructures no van a favor de la mobilitat eficient.
 - Xarxa viària deficient.
 - La poca inversió en TIC.
 - Millorar la gestió telemàtica (actualment precària).
- Barreres relatives a hàbits de consum
 - A les ciutats l'ús del transport públic és molt diferent que als municipis. Als municipis es té la cultura d'agafar el cotxe i aparcar a la porta de la feina, la comoditat és un valor molt important.
 - La forta cultura del presencialisme.
- El cost immobiliari.
- Es produiria una concentració de les zones residencials vs. les zones productives.
- Dubtoses condicions ergonòmiques en el domicili de la persona treballadora (teletreball).

G. Altres

Mesures facilitadores

- Donar pes a l'AMT (gestora de transport metropolità), com a facilitadora del canvi per a aquest eix.
- Remodelar les polítiques que plantegen la proliferació de centres comercials a les afores de les ciutats que comporten una major mobilitat realitzada, sobretot, en cotxes privats.

Possibles barreres

- La comoditat que els ciutadans tenen amb l'ús del transport privat; l'ús del cotxe és molt personal, té un afegit d'emocional i privacitat.

Altres consideracions

- Caldria intentar no carregar el transport de superfície sinó més aviat descarregar-lo. En mobilitat el més important és el temps, és molt valuós i no podem perdre tants minuts al dia en desplaçaments.

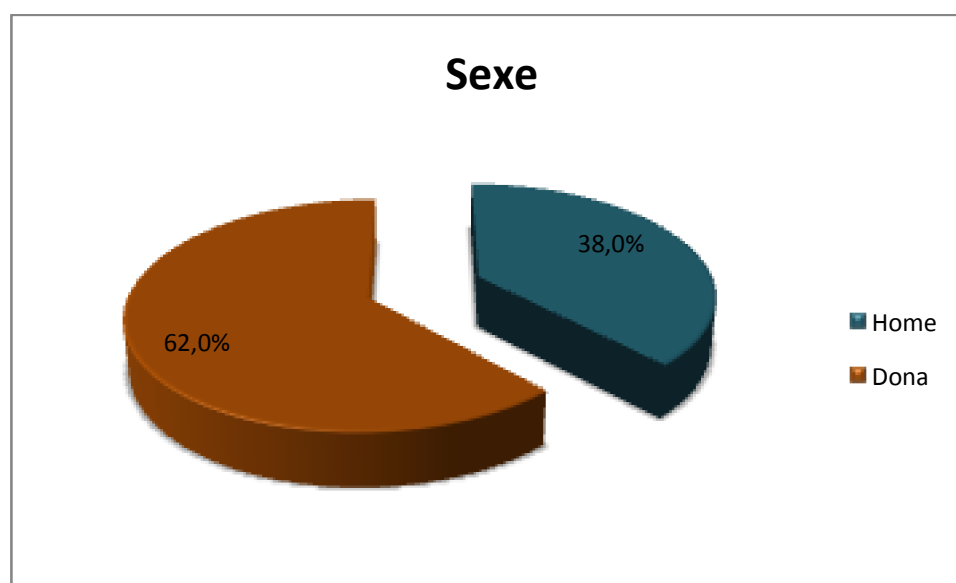
4. Valoració del procés

4.1. Perfil participants

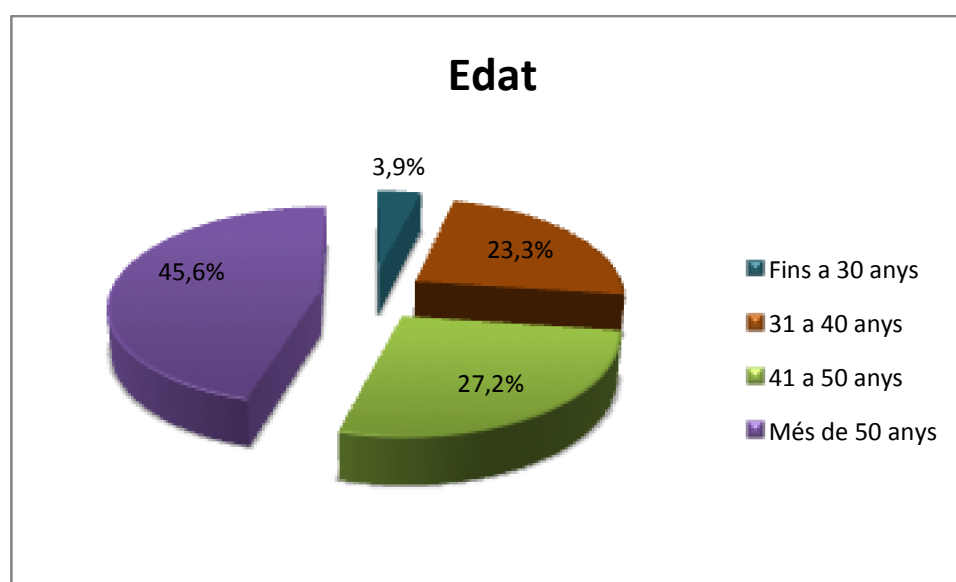
En el desenvolupament del procés hi ha participat 388 persones, en la primera fase de les conferències informatives han vingut 260 persones i en als tallers de debat i han participat un total de 121 persones en els 12 tallers, amb la distribució per variables sociolaborals que s'indica a continuació.

El perfil tipus del participant dels tallers de debat del procés participatiu per a la reforma horària ha estat una dona de mitjana edat, nascuda a Catalunya amb estudis universitaris i que treballa al sector públic.

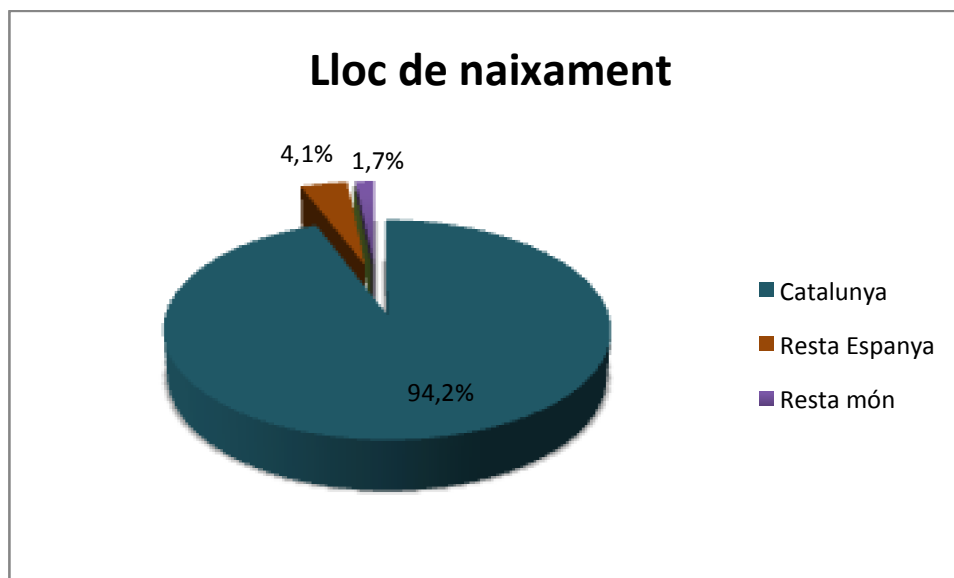
Si desglossem les variables d'anàlisi veurem que, en quant al **sexe**, el 62% dels participants han estat dones.

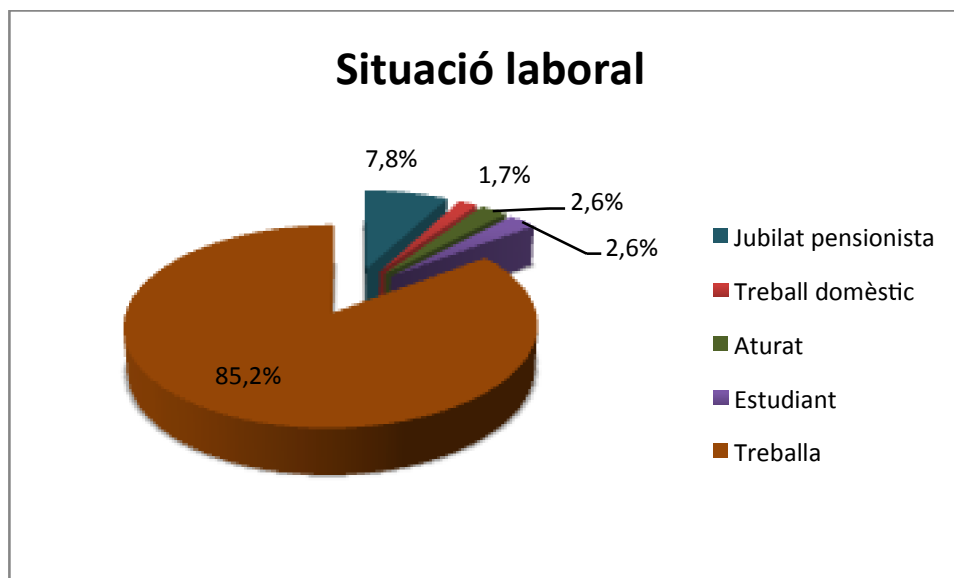
La mitjana d'**edat** dels participants als tallers ha estat de 48,5 anys. Majoritàriament, els participants tenien més de 50 anys (46%), seguit de la franja de 41 a 50 anys (27%) i de 31 a 40 anys (23%). Només un 4% tenien 30 anys o menys.

Si es té en compte el **lloc de naixement**, el 94% dels participants han estat catalans, un 4% de la resta d'Espanya i 1% de la resta de la UE.

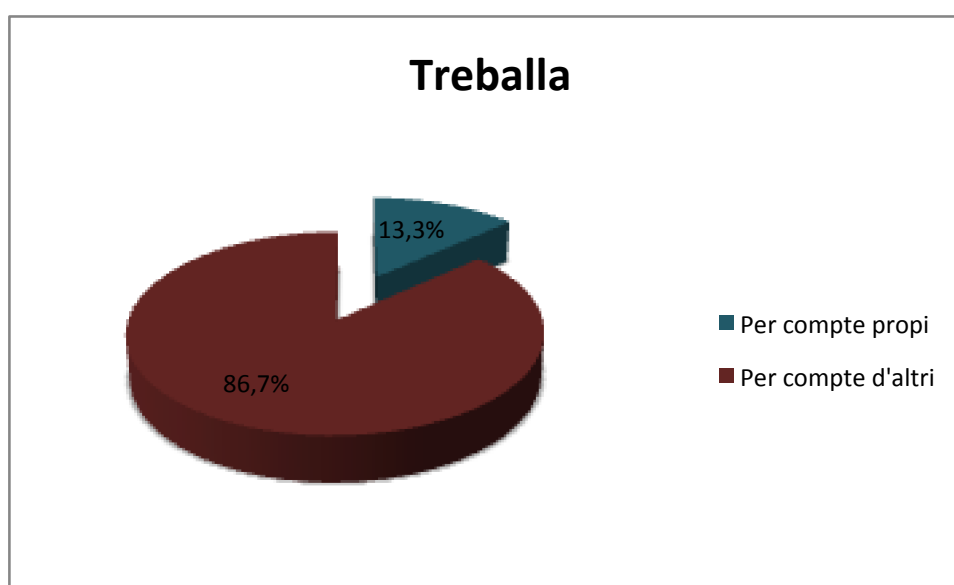

Segons la **situació laboral** dels participants, el 85% treballava, un 8% era jubilat pensionista, un 2% es dedicava al treball domèstic, un 3% era aturat i un altre 3% estudiant.

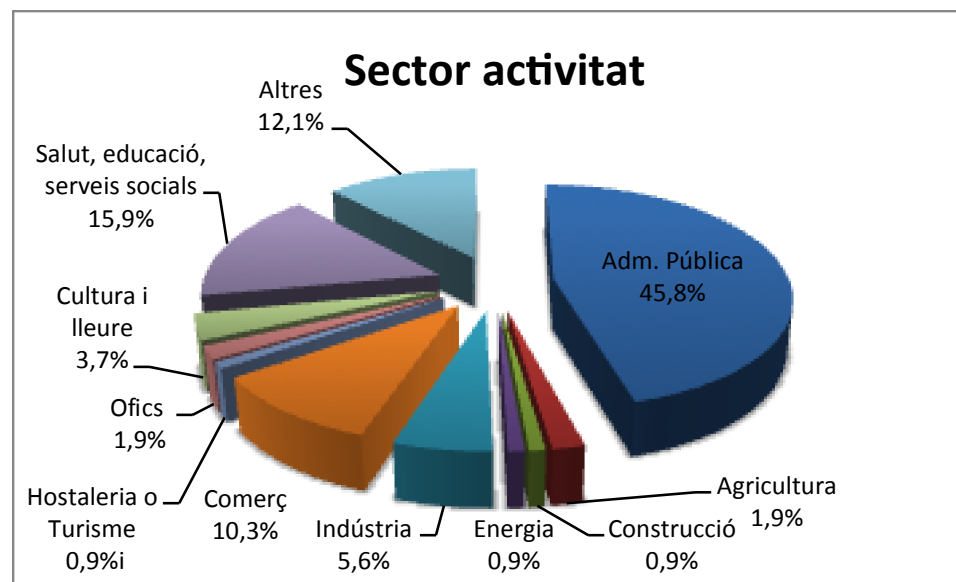

De les **persones treballadores**, un 87% ho feien per compte d'altri i la resta per compte propi.

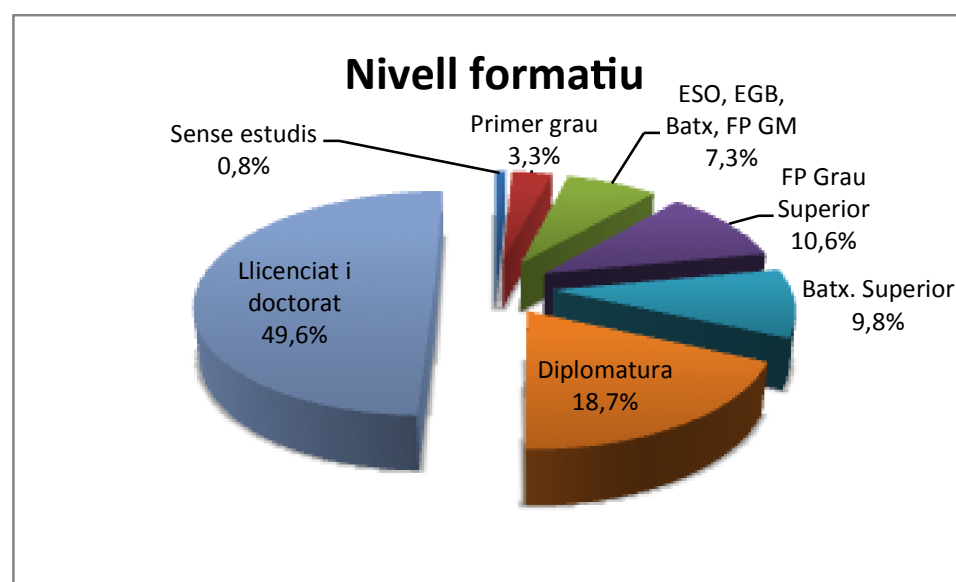

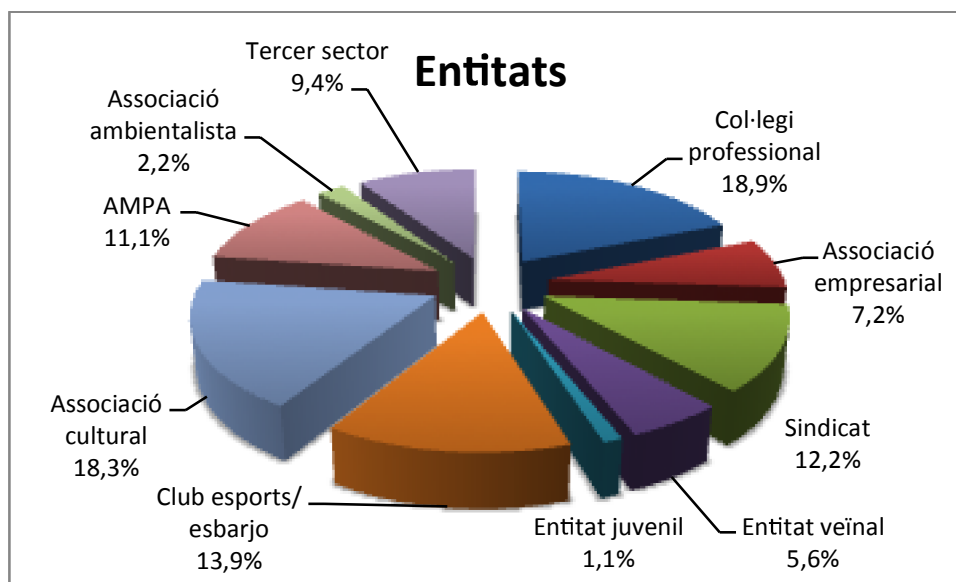
Per **sector d'activitat** de l'ocupació dels participants, un 46% treballava a l'Administració pública, un 16% en Salut, educació i serveis socials, un 10% al Comerç, un 6% a la Indústria i un 4% a Cultura i lleure (la resta en menor mesura a altres activitats).

Quant al **nivell formatiu**, la gran part dels participants tenien titulació universitària: un 50% eren llicenciats o doctorats i un 19% eren diplomats. L'11% tenia un FP de Grau Superior i un 10% Batxillerat Superior.

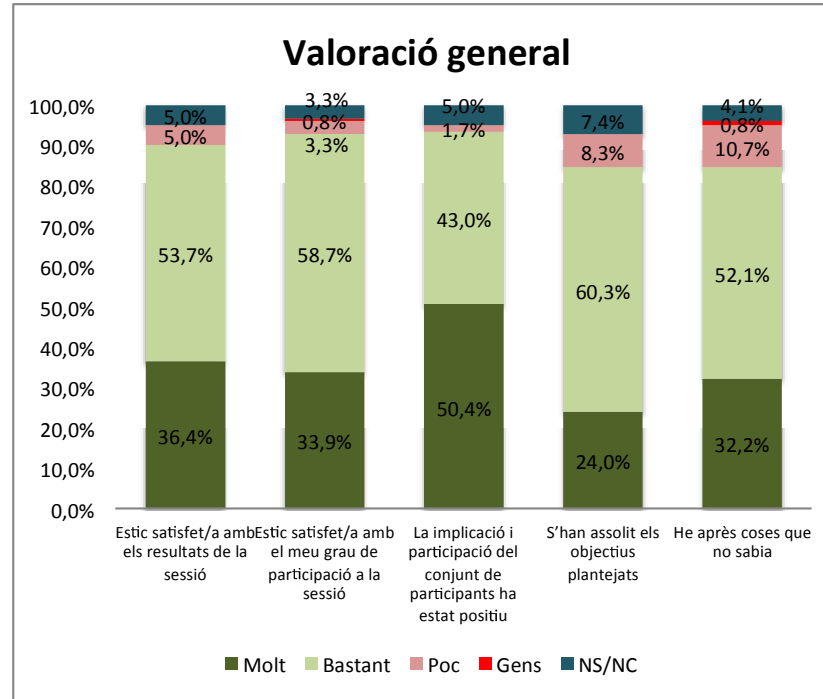
Per la **participació en una entitat o associació**, un 19% pertanyien a un Col·legi professional, un 18% a una Associació cultural i un 14% a un club d'esports o esbarjo. D'altra banda, el 12% pertanyia a un sindicat, un 11% a una AMPA i un 7% a una associació professional.

4.2. Avaluació procés

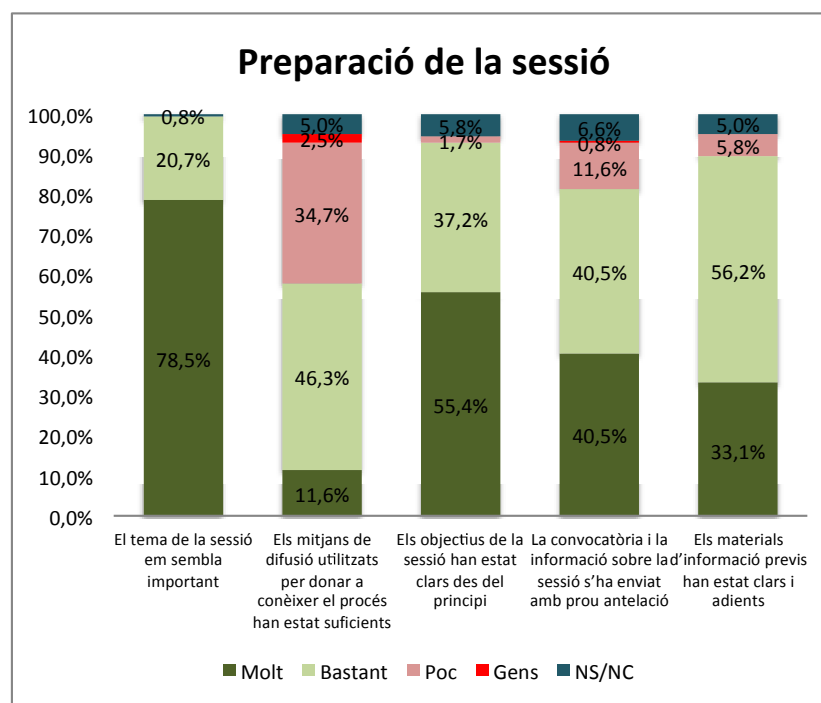
Valoració de la sessió

En termes generals, les sessions han estat valorades positivament. Els ítems valorats de forma més positiva han estat, per aquest ordre, els corresponents a la implicació i participació del conjunt de participants, el grau de participació individual i el corresponent als resultats de la sessió.

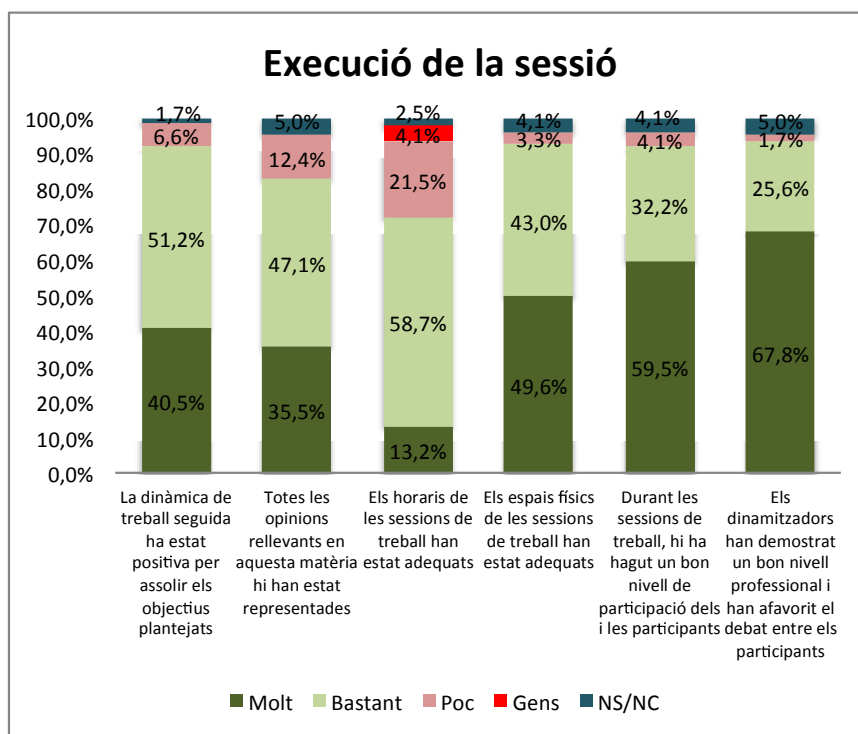
Preparació de la sessió

La valoració quant a la preparació prèvia del taller ha estat força positiva excepte per a l'ítem "Els mitjans de difusió utilitzats per donar a conèixer el procés han estat suficients", on més d'un 37% ho valora com "Poc" o "Gens". Destaca l'ítem "El tema de la sessió em sembla important", on no hi ha hagut cap valoració amb "Poc" o "Gens".

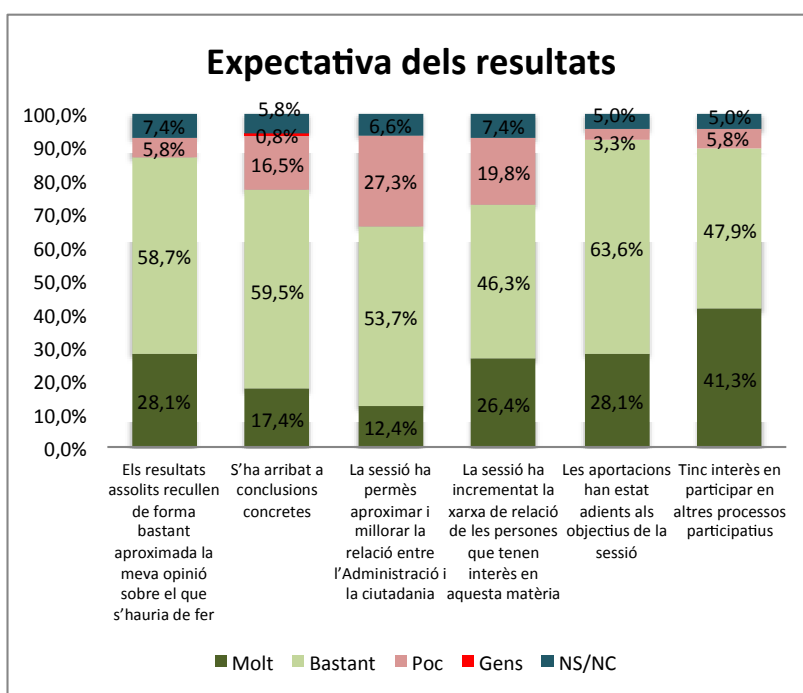

Execució de la sessió

D'aquest apartat, l'ítem millor valorat ha estat "Els dinamitzadors han demostrat un bon nivell professional i han afavorit el debat entre els participants", amb únicament un 1,7% valorat com "Poc". L'ítem amb pitjor valoració ha estat el corresponent als horaris, on un 21,5% l'ha valorat com "Poc" i un 4,1% com "Gens".

Expectativa dels resultats

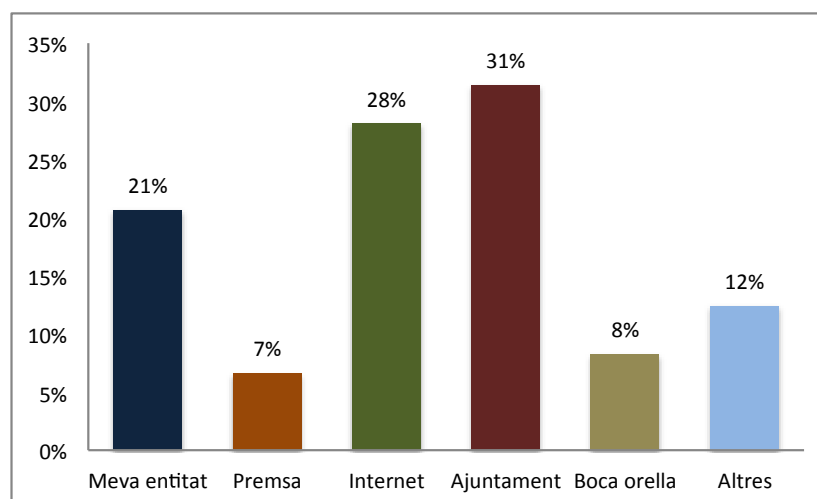

L'ítem millor valorat ha estat "Tinc interès en participar en altres processos participatius", amb un 41,3% valorat com a "Molt" i únicament un 5,8% com a "Poc". L'ítem "La sessió ha permès aproximar i millorar la relació entre l'Administració i la ciutadania", amb un 27,3% valorat com "Poc", ha estat el pitjor valorat.

Convocatòria

La procedència de la convocatòria ha estat diversa, predominant “Ajuntament”, “Internet” i “La meva entitat” per sobre de les altres.

Annex 1. Taules perfil

Sexe:

Home	46	37,7%
Dona	75	61,5%

Edat:

Fins a 30 anys	4	3,9%
31 a 40 anys	24	23,3%
41 a 50 anys	28	27,2%
Més de 50 anys	47	45,6%

Lloc de naixement:

Catalunya	Resta Espanya	Resta UE	Resta món
114	5	0	2
93,4%	4,1%	0,0%	1,6%

Situació laboral:

Jubilat pensionista	Treball domèstic	Aturat	Estudiant	Treballa
9	2	3	3	98
7,4%	1,6%	2,5%	2,5%	80,3%

Tipus relació laboral:

Per compte propi	Per compte d'altri
14	91
11,5%	74,6%

Sector d'activitat:

Adm. Pública	Agricultura	Construcció	Energia	Indústria	Comerç
49	2	1	1	6	11
40,2%	1,6%	0,8%	0,8%	4,9%	9,0%
Hostaleria o Turisme	Oficis	Cultura i lleure	Salut, educació, serveis socials	Altres	
1	2	4	17	13	
0,8%	1,6%	3,3%	13,9%	10,7%	

Nivell formatiu:

No sap llegir ni escriure	Sense estudis	Primer grau	ESO, EGB, Batx, FP GM
0	1	4	9
0,0%	0,8%	3,3%	7,4%
FP Grau Superior	Batx. Superior	Diplomatura	Llicenciat i doctorat
13	12	23	61
10,7%	9,8%	18,9%	50,0%

Participació entitat:

Col·legi professional	Associació empresarial	Sindicat	Entitat veïnal	Entitat juvenil
34	13	22	10	2
27,9%	10,7%	18,0%	8,2%	1,6%
Club esports/esbarjo	Associació cultural	AMPA	Associació ambientalista	Tercer sector
25	33	20	4	17
20,5%	27,0%	16,4%	3,3%	13,9%

Annex 2. Taules valoració

Preparació de la sessió:

	Molt	Bastant	Poc	Gens	NS/NC
El tema de la sessió em sembla important	78,5%	20,7%	0,0%	0,0%	0,8%
Els mitjans de difusió utilitzats per donar a conèixer el procés han estat suficients	11,6%	46,3%	34,7%	2,5%	5,0%
Els objectius de la sessió han estat clars des del principi	55,4%	37,2%	1,7%	0,0%	5,8%
La convocatòria i la informació sobre la sessió s'ha enviat amb prou antelació	40,5%	40,5%	11,6%	0,8%	6,6%
Els materials d'informació previs han estat clars i adients	33,1%	56,2%	5,8%	0,0%	5,0%

Execució de la sessió:

	Molt	Bastant	Poc	Gens	NS/NC
La dinàmica de treball seguida ha estat positiva per assolir els objectius plantejats	40,5%	51,2%	6,6%	0,0%	1,7%
Totes les opinions rellevants en aquesta matèria hi han estat representades	35,5%	47,1%	12,4%	0,0%	5,0%
Els horaris de les sessions de treball han estat adequats	13,2%	58,7%	21,5%	4,1%	2,5%
Els espais físics de les sessions de treball han estat adequats	49,6%	43,0%	3,3%	0,0%	4,1%
Durant les sessions de treball, hi ha hagut un bon nivell de participació dels i les participants	59,5%	32,2%	4,1%	0,0%	4,1%
Els dinamitzadors han demostrat un bon nivell professional i han afavorit el debat entre participants	67,8%	25,6%	1,7%	0,0%	5,0%

Expectativa dels resultats:

	Molt	Bastant	Poc	Gens	NS/NC
Els resultats assolits recullen de forma bastant aproximada la meua opinió sobre el que s'ha arribat a conclusions concretes	28,1%	58,7%	5,8%	0,0%	7,4%
S'ha arribat a conclusions concretes	17,4%	59,5%	16,5%	0,8%	5,8%
La sessió ha permès aproximar i millorar la relació entre l'Administració i la ciutadania	12,4%	53,7%	27,3%	0,0%	6,6%
La sessió ha incrementat la xarxa de relació de les persones que tenen interès en aquest procés	26,4%	46,3%	19,8%	0,0%	7,4%
Les aportacions han estat adients als objectius de la sessió	28,1%	63,6%	3,3%	0,0%	5,0%
Tinc interès en participar en altres processos participatius	41,3%	47,9%	5,8%	0,0%	5,0%

Valoració general:

	Molt	Bastant	Poc	Gens	NS/NC
Estic satisfet/a amb els resultats de la sessió	36,4%	53,7%	5,0%	0,0%	5,0%
Estic satisfet/a amb el meu grau de participació a la sessió	33,9%	58,7%	3,3%	0,8%	3,3%
La implicació i participació del conjunt de participants ha estat positiu	50,4%	43,0%	1,7%	0,0%	5,0%
S'han assolit els objectius plantejats	24,0%	60,3%	8,3%	0,0%	7,4%
He après coses que no sabia	32,2%	52,1%	10,7%	0,8%	4,1%

Convocatòria:

	Meva entitat	Premsa	Internet	Ajuntament	Boca orella	Altres
Com us ha arribat la convocatòria	20,7%	6,6%	28,1%	31,4%	8,3%	12,4%

Annex 3. Informació qualitativa

A continuació es transcriu de forma literal les aportacions realitzades pels participants en els espais oberts del qüestionari de valoració, classificades segons àrees temàtiques:

Difusió/participació:

- Falta donar a conèixer el tema
- La difusió i recolzament amb entitats municipals
- El temps amb el qual es fa la difusió de la convocatòria
- El recordatori via e-mail cal fer-lo abans
- Assegurar que hi ha tots els sectors i avisar
- Que tothom estigués informat (jo ja tenia la informació però hi havia gent que no tanta, ni va assistir a la xerrada)
- La difusió
- Els mitjans de difusió
- Més difusió per arribar més lluny
- Organitzar la participació
- Difusió
- La participació ha estat molt baixa. Cal analitzar el perquè.
- Les vies d'informació, els sectors informats. Només s'ha informat a l'administració
- No conec la manera, però haver informat directament a entitats, associacions, del territori
- Facilitar que les entitats s'impliquin. Més difusió al teixit participatiu

Horaris i temps:

- Un dia és poc temps per repassar tants temes
- Aplicar els propis valors de la reforma durant el procés
- Més aviat i procurar més assistència
- Crec que els temes a debatre són molt intensos i és difícil sintetitzar dins el guió i el temps
- Horaris ideals no adequats a la setmana actual
- Horari del procés participatiu. 3,30 hores és molt de temps
- Molt llarg

Espai:

- La tria del lloc. El segon lloc perfecte
- L'espai de la convocatòria i el lloc
- La sala
- Sonorització

Materials per a debatre:

- Més informació sobre la llei
- Potser hi hauria d'haver informació per reflexionar sobre els eixos
- Anticipar els materials per millorar el treball dels participants

Altres:

- *Més tallers participatius i informatius*
- *Depèn de qui forma part de la taula es "monopolitza" el debat i costa que tothom participi, però això sempre passa a tot arreu. L'ajuda del dinamitzador hagués anat bé per tallar.*